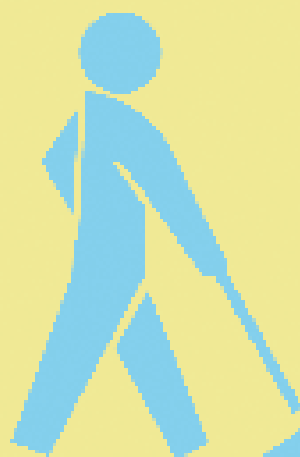
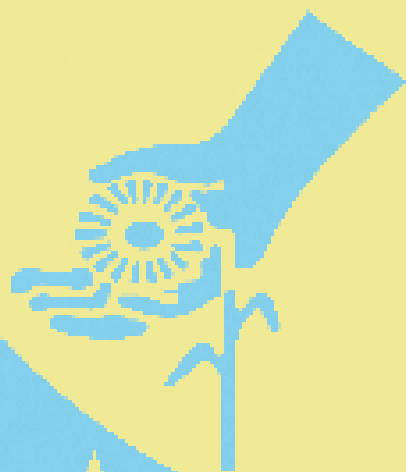

S O I H

STRATEŠKI PLAN

**ZAJEDNICE SAVEZA OSOBA
S INVALIDITETOM HRVATSKE
2021. - 2026.**

Zagreb, 2020.

S O I H

S a d r Ź a j

Uvodna riječ	
1. Strateški <i>policy</i> okvir na nacionalnoj i europskoj razini 2021 do 2026	05
2. Javne politike osoba s invaliditetom i <i>policy</i> prioriteti do 2026	07
3. Dosadašnje djelovanje i najvažnija recentna postignuća SOIH-a	10
4. Članice SOIH-a i upravljačka struktura	12
5. Misija, vizija i vrijednosti SOIH	13
6. Analize okruženja	13
6.1. PEST	13
6.2. SWOT	14
7. Dionici i strateške suradničke institucije i organizacije na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.....	15
8. Mogućnosti i izvori financiranja	16
9. Strateški i specifični ciljevi za razdoblje 2021 - 2026	16
10. Jačanje organizacijskih kapaciteta i kompetencija - očekivani ishodi Mreže SOIH 2026	19
11. Očekivani ishodi mreže SOIH-a 2026	22

Prilozi

Prilog 1. Članice SOIH-a, rujan 2021.

Prilog 2. Najvažniji programi i projekti SOIH-a 2007.- 2014.

Prilog 2a. Programi i projekti SOIH-a 2015.- 2020.

Prilog 3. Grad Zagreb - pristupačnost za osobe s invaliditetom

Uvodna riječ

Strateški plan Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske SOIH za razdoblje 2021. do 2026. predstavlja rezultat provedene analize nakon ispunjenih anketnih upitnika provedenog dogovora članica SOIH-a koje su sudjelovale na strateškom planiranju u Rovinju od 11. do 14. rujna 2021. Plan je zasnovan na najnovijim dostignućima strukerespektirajući sva dosadašnja postignuća, ali naprave i nužni iskorak ka još kvalitetnijem radu kako bi polučili značajne rezultate u svim područjima života osoba s invaliditetom.

To je bio zadnji ciklus planiranja, koji smo definirali kako bi usuglasili zajedničke namjere u svrhu jačeg sinergijskog učinka u postizanju ciljeva vezanih uz politiku jednakih mogućnosti osoba s invaliditetom kako ih definira i **Europska strategija za osobe sa invaliditetom do 2030., s naglaskom na povezivanje s prioritetima strateškog europskog dokumenta EUROPA 2030, koje je Republika Hrvatska obavezna ispuniti, nakon što je 1. srpnja 2013. postala punopravna članica Europske unije.**

Ta godina je **posebno značajna i za nas, jer je već 16. studenoga u Vilniusu (Litva) SOIH primljen u punopravno članstvo Europskog Disability Foruma (EDF)** uz konstataciju da su ispunjeni svi statutarni uvjeti potrebni u pogledu članstva, načina organiziranja i funkcioniranja, kao i rezultati koje je SOIH ostvario u skoro devet godina kao članica promatrač u EDF-u. Uz brojne čestitke, predsjednik EDF-a gospodin Yannis Vardakastanis potvrdio je jednoglasnu odluku predsjedništva EDF-a da se SOIH-u povjeri organizacija Generalne skupštine EDF-a sredinom svibnja 2014. u Zagrebu što je i uspješno realizirano.

Činjenica da u EU živi oko 80 milijuna osoba s invaliditetom u zemljama članicama te da prosječno, s još dva člana obitelji čine gotovo polovicu stanovništva EU, a time i Hrvatske, toliko je impresivna da je se ne može i ne smije ignorirati niti zaobilaziti. Stoga smo uvjereni da uz punopravno članstvo u EDF-u dobivamo ne samo ravnopravnost nego i značajnu potporu Europske komisije, ali i **snažniji legitimitet kao članica EDF-a u Hrvatskoj** te da ćemo uz činjenicu da aktivno **djelujemo u okviru Povjerenstva za osobe s invaliditetom Vlade RH**, moći još snažnije utjecati na donošenje onih zakona, kao i svih potrebnih akata kako bi doprinijeli rješavanju brojnih problema s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom, njihove obitelji i udruge koje ih zastupaju.

Ponosan sam što je **upravo SOIH, krovna mreža saveza i udruga koje čine preko 200 udruga osoba s invaliditetom, ujedno i najbrojnija među mrežama organizacija civilnog društva koje se bave područjem ljudskih prava i socijalnim uključivanjem u Republici Hrvatskoj. To nas čini nezaobilaznim akterom u procesu savjetovanja oko oblikovanja javnih politika za osobe s invaliditetom, ujedno i nezaobilaznim akterom u reprezentiranju interesa osoba s invaliditetom.**

Za nama su **brojna postignuća, ali i brojni prioriteti u razdoblju koje je pred nama.** To su financiranja saveza i udruga osoba s invaliditetom, pitanje adekvatne kompenzacije za uključivanje osoba s invaliditetom odnosno inkluzivnog dodatka za osobe invaliditetom, donošenje zakona o osobnoj asistenciji, redefiniranje i funkcioniranje jedinstvenog tijela vještačenja, osiguranje optimalne profesionalne rehabilitacije, dostupnost i raznovrsnost poticaja za zapošljavanje i samozapošljavanje osoba s invaliditetom, bolji pristup redovnom obrazovanju i dostupnost cjeloživotnog obrazovanja osoba s invaliditetom, uz ostvarenje veće pristupačnosti obrazovnih institucija i usluga koje podupiru inkluzivno obrazovanje, kvalitetniju zdravstvenu zaštitu i poboljšanje i modernizaciju prava na ortopedsku i ostala tehničkim pomagala osobama s invaliditetom te posebno rana ulaganja u djecu s teškoćama u razvoju i potpore obiteljima te podrška programima usmjerenim na žene s invaliditetom.

Uz to ističem **posebno prepoznatu sposobnost udruga i saveza da uz puno volontiranja i malo zaposlenih sa niskim plaćama pružaju visoko kvalitetan društveni proizvod** u obliku niza raznovrsnih socijalnih usluga, infrastrukturnih projekata vezanih uz pristupačnost, edukacije i ono što je posebno za istaknuti **zapošljavanja kroz projekte i programe, javni rad kao i stručno osposobljavanje za rad, čime doprinose socijalnoj koheziji i razvoju šire društvene zajednice.** Sve analize ukazuju na to da svaka kuna uložena u rad **udruga osoba s invaliditetom ima multiplikativni učinak i vraća se lokalnoj zajednici barem deseterostruko.**

Nadamo se da će odgovorni prepoznati da se **radi o socijalnoj investiciji od velike vrijednosti, posebno**

u uvjetima ekonomske recesije te da će sustavno financirati sudjelovanje udruga u značajnim projektima iz velikih strukturnih Europske unije i ostalih fondova zajednice kao i iz nacionalnih i lokalnih proračuna te time za 15 do 20% uloženo ostvariti 100% ciljeve i aktivnosti iz pojedinih strateških opredjeljenja, vezano ne samo za osobe s invaliditetom nego i za cijelu zajednicu u kojoj djeluju.

Pred Vama je Strateški plan za razdoblje 2021.-2026. koji predstavlja zajednički okvir za utvrđivanje prioriteta i djelovanje SOIH-a i svih saveza i udruga osoba s invaliditetom koje predstavlja, a koji ćemo nastojati zajedničkim snagama provesti na dobrobit osoba s invaliditetom i njihovih obitelji.

Zorislav Bobuš, dr. med., predsjednik

1. Strateški okvir na nacionalnoj i europskoj razini 2021. do 2026.

Strateški plan SOIH-a za razdoblje 2021.-2026. temelji se na smjernicama strateških dokumenata Europske unije, kao što su **Europa 2020. - Strategija za pametan, održiv i inkluzivni rast**¹ i **Europska platforma za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti**², na nacionalnim dokumentima - **Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014 –2020)**³, **Nacionalnom programu reformi**⁴, i to specifično u onim područjima koja su usklađena sa ciljevima politike za osobe s invaliditetom i to ciljevima **UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Europske strategije za osobe sa invaliditetom 2010-2020**.

EUROPA 2030 ističe pet ciljeva koje je potrebno ostvariti u razdoblju do 2020 koji su vezani uz obrazovanje, zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene i borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Svi ciljevi su kvantitativno određeni, a radi se o zajedničkim ciljevima koje treba ostvarivati kombinacijom djelovanja na nacionalnoj razini i razini EU-a.

Svi ciljevi **Europa 2030** prenose se u nacionalne ciljeve kako bi svaka država članica mogla provjeriti svoj napredak prema ostvarenju tih ciljeva. **Međusobno su povezani i uzajamno se podupiru**⁵:

- unaprjeđenjima u obrazovanju pridonosi se stvaranju novih radnih mjesta i smanjuje siromaštvo
- istraživanjima i razvojem, inovacijama u gospodarstvu te učinkovitijim iskorištavanjem resursa povećava se konkurentnost i stvaraju nova radna mjesta
- ulaganjem u čišće tehnologije pridonosi se borbi protiv klimatskih promjena stvaranjem novih poslovnih mogućnosti i mogućnosti zapošljavanja (tzv. zeleni poslovi)

Europska platforma protiv siromaštva i socijalne isključenosti najvažniji je policy dokument kojim se definiraju preciznije problemi i ističu ciljevi vezani uz osobe s invaliditetom koje je potrebno ostvariti.

Platforma ističe kako **borba protiv specifičnih vidova diskriminacije i isključenosti sa kojima se suočavaju osobe sa invaliditetom zahtjeva mjere na različitim razinama i u različitim područjima djelovanja**.

Posebno je važno što **ovaj dokument ističe kako postojeći indikatori siromaštva ne odražavaju činjenicu da iznos sredstava koji osobi bez invaliditeta osiguravaju minimalan ili pristojan život može biti apsolutno nedovoljan za osobu s invaliditetom zbog dodatnih prepreka sa kojima se suočava u vršenju svakodnevnih aktivnosti**.

Platforma ističe kako **Europska strategija za osobe s invaliditetom 2010.-2020.** naglašava važnost uklanjanja prepreka koje sprečavaju 80 miliona osoba s invaliditetom u Europi da sudjeluju u društvu na jednakim osnovama. Posebno je naglašena **briga za mentalno zdravlje jer su osobe s tim problemima među najisključenijim grupama u društvu i one konstantno navode stigmatizaciju, diskriminaciju i isključenost kao najveće prepreke zdravlju, blagostanju i kvaliteti života**. Europski pakt za mentalno zdravlje i blagostanje, u dokumenti se naglašava, mogao bi doprinijeti identifikaciji modaliteta suradnje aktera socijalne i zdravstvene politike u cilju povećanja socijalne uključenosti osoba s problemima vezanim za mentalno zdravlje.

U dokumentu je naglašeno kako su nevladine organizacije (OCD) postale nezaobilazni akteri u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti i uključuju se u redovan dijalog sa državnim vlastima. Međutim, trenutak i utjecaj njihovog uključivanja veoma se razlikuju širom Europe, a **djelotvorna participacija je dovedena u pitanje smanjivanjem nacionalnih proračuna**. Stoga je, kako se naglašava u ovoj Platformi, **važno ojačati i stabilizirati postojeća partnerstva na europskoj razini i promovirati održivo angažiranje na nacionalnim razinama**. Participacija siromašnih/isključenih osoba prepoznata je kao najvažniji cilj politika uključivanja, kako kao instrument osnaživanja pojedinaca tako i kao mehanizam upravljanja.

¹ European Commission (2010). Communication from the Commission: Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Dostupno na <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

² Više o "European platform against poverty and social exclusion" dostupno na <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=961&langId=en>

³ Dokument je dostupan na stranici Ministarstva socijalne politike i mladih http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/socijalna_skrb/strategija_borbe_protiv_siromastva_i_socijalne_iskljucenosti_2014_2020/srategija_borbe_protiv_siromastva_i_socijalne_iskljucenosti_republike_hrvatske_2014_2020

⁴ Nacionalni program reformi iz travnja 2014 prati postignuća u odnosu na ciljeve EUROPA 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/nrp2014_croatia_hr.pdf

⁵ Više na http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_hr.htm

Platforma naglašava i važnost analize utjecaja javnih politika/zakona na društvo. Eksplicitno, dokument ističe da bolja koordinacija javnih politika znači da je potrebno pažljivo analizirati utjecaj mjera javnih politika na društvo i svesti na najmanju moguću mjeru potencijalno negativne društvene posljedice kroz mjere orijentirane na jednakost i usmjerene na siromaštvo. Europska komisija je podvrgla sve značajne inicijative i prijedloge propisa detaljnoj analizi utjecaja, uključujući i socijalnu dimenziju, te očekuje da se socijalnoj dimenziji posveti veća pozornost.

Značaj doprinosa financijskih sredstava EU ostvarenju ciljeva socijalnog uključivanja i socijalne kohezije istaknuti su na Konvenciji Europske Platforme 2012. godine kada je dogovoren i „Paket socijalnih ulaganja“ (tzv. Social investment package ili SIP). Ujedno je usuglašeno stajalište kako vizija europskog proračuna i ciljevi strategije Europa 2030 te *višegodišnji plan financiranja za razdoblje 2021 do 2026* trebaju pretvoriti ciljeve strategije Europa 2030 u *opipljivu korist i donijeti vidljiva poboljšanja u životu građana*. Pri tom se u svim dokumentima ističe značaj solidarnosti, tvrdeći da *posvećivanje pažnje najugroženijima pozitivno utječe na rast i stvara koristi koje svi uživaju*.

Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2021. - 2026.) temeljni je dokument Vlade RH koji objedinjava politike zapošljavanja i suzbijanja siromaštva i koji će omogućiti sustavan i zajednički pristup svih relevantnih dionika u rješavanju problema siromaštva i socijalne isključenosti uz osiguravanje minimalnog standarda najugroženijem dijelu društva te sprečavanje novih pojava siromaštva i socijalne isključenosti.

Dokument sadrži kratku i jasnu sliku postojećeg stanja siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj, kao i uzroka koji su doveli do toga stanja te društvenu i gospodarsku projekciju kao osnovu za djelovanje. Jasno se ističe tko su najranjivije skupine društva izložene siromaštvu i socijalnoj isključenosti uz načelo orijentiranosti na pojedinca i njegove potrebe.

Strategija se bazira na tri glavna prioriteta:

- borba protiv siromaštva te smanjenje nejednakosti u društvu;
- sprečavanje nastanka novih kategorija siromašnih kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba;
- uspostava koordiniranog sustava podrške skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti.

Pri tome je potrebno istaknuti da i ovaj dokumenta naglašava kako su antidiskriminacijske politike polazni princip u ostvarenju navedenih prioriteta i ciljeva. Za ostvarenje navedena tri prioriteta i pripadajuće glavne ciljeve predviđene su aktivnosti u okviru osam strateških područja pri čemu se za prioritarno područje dugoročno smatra Obrazovanje i cjeloživotno učenje, zatim slijede: Zapošljavanje i pristup zapošljavanju; Stanovanje i dostupnost energije; Pristup socijalnim pravima; Pristup zdravstvenom sustavu i dugotrajna skrb; Skrb o starijim osobama; Regionalni pristup borbi protiv siromaštva; Borba protiv zaduženosti i financijska neovisnost.

U dokumentu se navodi kako svako strateško područje sadrži nekoliko glavnih strateških aktivnosti te načine njihove provedbe koje će se detaljnije razraditi u okviru trogodišnjih programa provedbe na nacionalnoj razini, a koji će zahtijevati potrebu izrade odgovarajućih dokumenata na regionalnoj i lokalnoj razini. Važno je istaknuti da ova strategija zastupa aktualne europske i međunarodne politike i sadrži poveznice s europskim i međunarodnim dokumentima ovoga karaktera te planira korištenje europskih i međunarodnih fondova za realizaciju dijela predviđenih strateških aktivnosti.

Naglašeno je da je ova strategija usklađena s ciljevima europskih strateških dokumenata i prioriteta financiranja te da uvažava zacrtane ciljeve prepristupnih strateških dokumenata, poput Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju (JIM) i Zajedničkog memoranduma o prioritetima politike zapošljavanja (JAP), kao i prethodna postignuća i rezultate provedbe JIM-a i JAP-a te pripadajućih Nacionalnih provedbenih planova koji su iz njih proizlazili.

Ovi dokumenti predstavljaju temelj za operacionalizaciju i pospešivanje provedbe UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Europske strategije za osobe sa invaliditetom 2010-2020. koji i dalje predstavljaju ključne mehanizme za monitoring i zagovaranje prava osoba s invaliditetom u Hrvatskoj, sada i u europskom kontekstu.

2. Javne politike osoba s invaliditetom i *policy* prioriteti do 2026

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) Službe za epidemiologiju kroničnih masovnih bolesti u Izvješću o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj⁶ za 2013. godinu, u Republici Hrvatskoj živi 510.274 osoba s invaliditetom od čega su 308.060 muški (60%) i 202.214 žene što čini 12% ukupnog stanovništva RH.

Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 268.803 (52,7%), je u radno aktivnoj dobi, od 19-64 godina, pri čemu treba istaknuti da je u odnosu na prethodne godine, broj registrirane djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom u dobnoj skupini od 0-19 u porastu, ukupno ih je 41.988 (8,2%), kao i osoba u dobnoj skupini od 65 godina i više kojih je 199.483 (39,1%). Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji (29% svih osoba s invaliditetom).

Prema izvješću HZJZ oko 65% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 27% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Ti podaci su alarmantni i ukazuju na potrebu za snažnijim osiguranjem pristupa obrazovanju i većim socijalnim ulaganjima.

Specijalno obrazovanje zabilježeno je kod 5% osoba s invaliditetom. Prema novoformiranoj bazi zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH je 16.539 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, NKV radnik, ekonomski tehničar, automehaničar, poljoprivredni radnik, konobar, vozač te kuhar.

U 2019. godini u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje⁷ bilo je registrirano ukupno 6.789 nezaposlenih osoba s invaliditetom, što iznosi 1,9% populacije nezaposlenih osoba prijavljenih u evidenciju Zavoda. Istovremeno, u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2019. godine posredovanjem Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje zaposleno je ukupno 1.744 osoba s invaliditetom, što čini 0,9% ukupne populacije zaposlenih osoba s evidencije Zavoda.

Najveći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom evidentiran je u Gradu Zagrebu (1.354 ili 19,94% od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom iz evidencije Zavoda), zatim u Osječko-Baranjskoj županiji (724 ili 10,66% od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom iz evidencije Zavoda), Zagrebačkoj (600 ili 8,84% od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom iz evidencije Zavoda) te Splitsko-dalmatinskoj županiji (525 ili 7,73% od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom iz evidencije Zavoda). Najviše nezaposlenih osoba s invaliditetom s obzirom na ukupan broj nezaposlenih iz evidencije Zavoda evidentirano je u Zagrebačkoj županiji i Gradu Zagrebu (3% te 2,9% nezaposlenih osoba s invaliditetom iz ukupnog broja nezaposlenih), zatim u Varaždinskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji (2,9% te 2,8% nezaposlenih osoba s invaliditetom iz ukupnog broja nezaposlenih).

Veći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje su muškarci (4.045 osoba ili 59,58%).

Najveći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom je u dobnoj skupini između 20 i 29 godine, njih 2.218 ili 32,67% od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom. Nezaposlene osobe s invaliditetom najvećim dijelom su srednjoškolskog obrazovanja (5.622 ili 82,81%) od čega je 4.636 osoba s invaliditetom završilo trogodišnju srednju školu, a 986 nezaposlenih osoba s invaliditetom imaju završenu četverogodišnju srednju školu.

U evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje najviše je, iako ne i sa iznimno visokom zastupljenošću, nezaposlenih osoba s intelektualnim teškoćama – 2.410, odnosno 35,5%. Slijede osobe s višestrukim oštećenjima (1.392 ili 20,5%) te osobe s tjelesnim invaliditetom (1.344 ili 19,8%).

⁶ Izvješće za 2013. o osobama s invaliditetom dostupno na http://hzjz.hr/wp-content/uploads/2013/11/Bilten_invalidi_2013.pdf

⁷ Cjelovito izvješće HZZ dostupno na http://www.hzz.hr/UserDocsImages/izviesce_zaposljavanje_osoba_s_invaliditetom_razdoblje_1_1_do_31_12_2013.pdf

Raznim aktivnim mjerama koje **provodi HZZ u suradnji s partnerima, među njima i našim udrugama u 2019. obuhvaćeno je 1.076 osoba s invaliditetom od toga čak 630 mjerom javni rad.** Taj omjer je ipak nepovoljniji i do 2026, trend mora biti preokrenut u smjeru većih ulaganja u zapošljavanje u održiva radna mjesta, a ne privremeno kroz mjeru javnog rada.

Hrvatski zavod za zapošljavanje **1. srpnja 2013. godine je započeo s provedbom Garancije za mlade, među najvažnijim paketom mjera Europske Komisije kao i Hrvatske Vlade,** te je u okviru provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja, paket mjera za mlade „Mladi i kreativni“ dopunio s dodatnim mjerama prvenstveno usmjerenih na mlade do 29 godina. **To je posebno važno za kvalitetno promišljanje mogućnosti za zapošljavanje nezaposlenih mladih osoba s invaliditetom, s visokim udjelom od 32, 67%, tako da sve mlade osobe s invaliditetom čim steknu kvalifikaciju počnu raditi kako bi se ukupan broj nezaposlenih u ovoj dobnoj skupini do 2020. sveo na minimum.**

Mjere iz Garancije za mlade su usmjerene na podizanje kompetencija i pripremu mladih za zapošljavanje, a posebice jačanje i uključivanje mladih u poduzetništvo i razvoj organizacija civilnog društva kao sve značajnijeg dionika na tržištu rada. Iz izvješća je razvidno kako je u okviru provedbe mjera aktivne politike za zapošljavanje, **svega 9 mladih osoba s invaliditetom koristilo mjere specifično usmjerene na mlade osobe.** Sufinanciranje zapošljavanja u socijalnim poduzećima koristile su dvije mlade osobe s invaliditetom, dok je u javnim radovima za mlade uključeno 7 mladih osoba s invaliditetom. (Izvor: Izvješće HZZ 2013) **Iako je zbog ukupno visoke i rastuće nezaposlenosti mladih u Hrvatskoj, zapošljavanje svih mladih veliki izazov, ipak se udio zapošljavanja mladih osoba s invaliditetom mora hitno povećati, što je zadatak svih dionika partnera HZZ-a, uključujući organizacija civilnog društva, socijalnih poduzeća, zadruga i drugih dionika zapošljavanja uz javni i realni sektor.**

Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77,8%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. Oko 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 3144 osobe s invaliditetom trajno borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko **16,7% osoba s invaliditetom.**

S obzirom na udio osoba koje žive u vlastitom domu, **bit će potrebno pažljivo pratiti financijska ulaganja iz proračuna u potpore neovisnom življenju i usluge u zajednici u odnosu na sva financijska ulaganja u ustanove jer je taj broj osoba značajnije manji.**

Prema Izvješću HZZ za 2019. godinu, **122.803 osoba s invaliditetom, oko 24% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi.**

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. **Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.**

U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 36.012 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja.

Iako društvo i zakonski propisi u Republici Hrvatskoj posebnu pažnju posvećuju ljudskim pravima, a osobito pravima osoba s invaliditetom, pokazatelji participacije osoba s invaliditetom u svakodnevnici ne daju zadovoljavajuće rezultate kada je riječ o obrazovanju, zaposlenosti, visini prihoda, odgovarajućem stanovanju, pristupu javnom prijevozu i zgradama, pristupu informacijama, sudjelovanju u javnom i političkom životu zajednice ili mogućnostima provođenja slobodnog vremena.

Osobe s invaliditetom nailaze na prepreke prilikom zapošljavanja na otvorenom tržištu rada zbog nedovoljne informiranosti šire javnosti, prvenstveno poslodavaca, o njihovim (radnim) mogućnostima i potencijalima, ali podjednako tako i nedovoljne senzibiliziranosti društva u cjelini za potrebe i prava osoba s invaliditetom. Poslodavci često odbijaju zaposliti osobe s invaliditetom zbog loše percepcije o njihovoj produktivnosti, čestom izostajanju s posla, visokom stupnju rizika od ozljeda, visoke cijene osiguranja te moguće nespremnosti ostalih radnika da ih prihvate kao suradnike na radnome mjestu. Zaposleni pak nerijetko doživljavaju diskriminaciju zbog nižih plaća za isti posao, nedovoljnog rada na proširenju raspona njihovih zanimanja, opreme radnih mjesta, uvjeta rada itd.

Kada je riječ o rješavanju stambenog pitanja, uz financijske poteškoće, osobe s invaliditetom suočavaju se i s niz drugih poteškoća, kao npr. neprilagođen pristup stambenom objektu kao i neprilagođeni stanovi

(širina vrata, kupaonica, toalet, visina kuhinjskih radnih ploha, pragovi itd.). Zbog nepristupačnosti javnog prijevoza osobe s invaliditetom često u manjoj mjeri sudjeluju u kulturnom i društvenom životu zajednice u kojoj žive, a svakodnevne aktivnosti poput npr. Aktivnosti koje se tiču obrazovanja, društvenog života i slobodnog vremena nemoguće je obavljati bez pomoći druge osobe i korištenja specijaliziranog vozila javnog prijevoza.

Osobama s invaliditetom otežano je i obrazovanje kao jedno od temeljnih ljudskih prava. Ključni problemi s kojima se susreću u tom području jesu arhitektonske i urbanističke barijere, neusklađenost programa obrazovanja, nedostatak didaktičkih i drugih pomagala, nedovoljna koordinacija nadležnih stručnih službi i educiranost stručnjaka o izazovima i potrebama osoba s invaliditetom, te još uvijek nedefinirano financiranje usluga osobne podrške (pomoćnika).

U odnosu na muškarce s invaliditetom, žene s invaliditetom su u svim segmentima društva u podređenom položaju i suočavaju se s puno većim poteškoćama, kako u javnoj tako i u privatnoj sferi – ostvarivanju prava na odgovarajuće stanovanje, zdravstvene usluge, obrazovanje, stručno osposobljavanje i zapošljavanje te je veća vjerojatnost, u odnosu na osobe s invaliditetom muškog spola, da će biti institucionalizirane. Također, izložene su nejednakosti pri zapošljavanju, unapređivanju i dobivanju jednake plaće za jednaki rad, pristupanju osposobljavanju i prekvalifikaciji, a rijetko sudjeluju u gospodarskom odlučivanju. One se često, zbog svog tjelesnog oštećenja oslanjaju na druge osobe te im prepuštaju donošenje odluka što rezultira gubitkom osjećaja kontrole nad vlastitim životom i manjkom samopouzdanja.

Brojna, recentna istraživanja su pokazala da je diskriminacija osoba s invaliditetom neraskidivo povezana sa zlostavljanjem te da se osobama s invaliditetom često pruža manje potpore nego drugim osobama te su im u slučaju povreda uskraćeni učinkoviti načini zaštite. Pri tome, najčešće žrtve diskriminacije, nasilja i zlostavljanja jesu žene s invaliditetom. Žene s invaliditetom najmanje su trostruko više žrtve nasilja od ostalih žena.

SOIH je prepoznao ključne prepreke u ostvarivanju potpune integracije osoba s invaliditetom u društvene tijekove. Iako su u Republici Hrvatskoj osigurani zakonski preduvjeti za promicanje i poštivanje ljudskih prava osoba s invaliditetom, kao i njihovu uključenost i stvaranje jednakih mogućnosti života u zajednici, radi unapređenja kvalitete života osoba s invaliditetom pred društvenom zajednicom predstoji niz aktivnosti kako bi im se osigurale šanse istovjetne ostalima, primjenjujući "univerzalni pristup" dizajniranju politike projektiranja i izgradnje objekata, odnosno adaptacije okoliša te kako bi pitanje izazova s kojima se svakodnevno suočavaju postalo integralni dio razvoja nacionalnih i europskih politika.

Brojni su koraci koje treba tek ostvariti kako bi se provela UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom. Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti od 2016. do 2020 predstavljala je drugi sveobuhvatan strateški dokument kojim se u Hrvatskoj usmjeravala provedba politike za osobe s invaliditetom. S obzirom da su osobe s invaliditetom obuhvaćene različitim sektorskim politikama, kao preduvjet dobrog upravljanja nužna je upravo učinkovita koordinacija unutar pojedinih sustava i između sustava te na razini čitave mreže formalnih i neformalnih aktera koji su uključeni u ovu politiku.

U razdoblju koje slijedi nakon ocjene UN Odbora za osobe s invaliditetom o postignućima u provedbi UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, potrebno je intenzivirati napore svih udruga članica kao i zagovaračke aktivnosti. Pri tom, važno je sudjelovanje osoba s invaliditetom i udruga koje ih zastupaju kako se ističe u članku 32. UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom.

3. Dosadašnje djelovanje i najvažnija recentna postignuća SOIH -a

SOIH od svog osnutka (1971. godine) kontinuirano djeluje i provodi mjere u cilju afirmiranja prava osoba s invaliditetom te pomaže i koordinira rad svojih članica, u cilju poboljšanja kvalitete življenja osoba s invaliditetom.

S obzirom da je u zadnja dva desetljeća, došlo do značajne političke i ekonomske transformacije društva u kojem djeluje, SOIH kao najveća krovna mreža organizacija koje se bave ljudskim pravima osoba s invaliditetom, djeluje u skladu s najnovijim trendovima u okruženju, potrebama osoba s invaliditetom te kontinuirano razvija kompetencije i usklađuje svoje programe i projekte.

Jedna od najnačajnijih aktivnosti SOIH-a je u reprezentiranju interesa osoba s invaliditetom na nacionalnoj razini kroz sudjelovanje u Povjerenstvu za osobe s invaliditetom Vlade RH, putem aktivnog doprinosa u radnim tijelima pri nadležnim ministarstvima zaduženim za *izradu policy dokumenata i zakonskih propisa* od interesa za osobe s invaliditetom, kao i na razini regionalne i lokalne samouprave, u povjerenstvima, bilo direktno ili putem svojih članica, drugih saveza.

Unatoč partnerskoj suradnji s različitim razinama vlasti, SOIH je u 2013. godini organizirao u suradnji sa EDF-om iznimno kvalitetnu prvu radionicu za izradu *shadow reporta* te je podneseno prvo *Alternativno izvješće o provedbi Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom* UN Odboru za prava osoba s invaliditetom, što je uobičajena praksa u svijetu i očekivana uloga kojoj su se odazvale sve članice SOIH-a.

S ciljem podizanja svjesnosti i informiranja javnosti o pravima osoba s invaliditetom, te o društvenom položaju osoba s invaliditetom, SOIH kontinuirano organizira kampanje, seminare, konferencije, okrugle stolove i radionice uz aktivno sudjelovanje i uključivanje osoba s invaliditetom, čime se kontinuirano promiče ideja samozastupanja. S istim ciljem SOIH tradicionalno svake godine organizira simpozij kao najveće okupljanje osoba s invaliditetom u regiji radi susreta, razmjena postignuća, dobre prakse i međusobnog učenja.

Ujedno kontinuirano obilježavamo značajne datume kao što je Međunarodni dan osoba s invaliditetom, Međunarodni dan ljudskih prava, Međunarodni i Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama, Međunarodni dan djeteta, Međunarodni dan obitelji, te sudjelujemo na brojnim aktivnostima i obilježavanju datuma značajnih Nacionalnim savezima.

SVAKE GODINE SOIH organizira Okrugli stol „Osobe s invaliditetom u prometu - HEKUP“, „Logistički lanac mobilnosti“, te aktivno sudjeluje na drugim aktivnostima u okviru Europskog tjedna mobilnosti, te na KoREMI.

U okviru Europskog tjedna mobilnosti Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske svake godine provodi „demonstracijske aktivnosti“ kojima ukazuje na aktualne elemente logističkog lanca mobilnosti osoba s invaliditetom od trenutka ustajanja iz kreveta, za što je mnogima potreban trapez ili dizalica, pa preko transfera u kolica ili toalet i slično, te prilagođenih prostora stanovanja, javnih površina i javnih zgrada, kao i prijevoznih sredstava.

SOIH je proveo i provodi brojne projekte i programe s ciljem unaprjeđenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom. Suradnici na projektima su predstavnici lokalnih uprava i samouprava, stručnih i znanstvenih institucija, te saveza i udruga osoba s invaliditetom diljem Hrvatske.

U sklopu provedbe projektnih aktivnosti SOIH je do sada formirao IT centre u 10 hrvatskih gradova – Vukovaru, Vinkovcima, Osijeku, Virovatici, Zagrebu, Rijeci, Puli, Gospiću, Zadru i Splitu. U centrima je izvršena edukacija za informatička zvanja tražena na tržištu rada za oko pet stotina osoba s invaliditetom kako bi se povećala njihova konkurentnost na tržištu rada, što je značajan doprinos poboljšanju socijalnog stanja osoba s invaliditetom, njihove socijalne uključenosti i povećanja broja zaposlenih osoba s invaliditetom.

SOIH je u 9 hrvatskih županija (Grad Zagreb, Bjelovarsko-bilogrska, Vukovarsko-srijemska, Virovitičko-podravska, Istarska, Krapinsko zagorska, Zadarska, Ličko-senjska i Sisačko-moslavačka) izradio *Vodiče za osobe s invaliditetom* snimivši pristupačnost građevina opće namjene čime je ukazano na stanje pristupačnosti objekata važnih za svakodnevan život, zahvaćajući područja obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi, pravosuđa, kulture, ali i trgovine, restorane, caffe-barove itd. Time je stvorena osnova za izradu županijskih strategija za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom koje su temeljene na mjerama, ciljevima i aktivnostima Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015., ali prilagođene specifičnim uvjetima i mogućnostima svake županije. Posebno je važno da je za izradu županijskih strategija formirano u svakoj županiji posebno Povjerenstvo za osobe s invaliditetom okupljajući

ljude iz županijske uprave, policije, medija, komunalnih djelatnosti, poslodavaca i predstavnika udruga osoba s invaliditetom. **Za preko četrdeset hrvatskih većih gradova učinjeni su vodiči i u većini od njih izrađene i završene gradske strategije za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom.**

Mreža žena s invaliditetom SOIH-a osnovana je 2001. i prerasla je u vrlo snažno organiziranu formu žena svih vrsta invaliditeta iz lokalnih udruga kojih danas u Mreži ima više od četrdeset i koje su se izdignule u istinske liderice kako na lokalnom tako i na županijskom nivou vodeći vrlo uspješno svoje udruge, ali i aktivno sudjelujući u društveno političkom životu zajednice u kojoj žive. Mreža je organizirala značajne skupove s međunarodnim sudjelovanjem posvećene problematici položaja žena u odnosu na zdravstvenu zaštitu, zapošljavanje, socijalnu skrb, položaj u obitelji, nasilje, podržavajući značajno principe i filozofiju neovisnog življenja i sudjelovanje u pilot projektu osobnog asistenta za osobe s najtežim invaliditetom.

Kroz iskustva nasilja koje je prepoznato u Mreži žena 2007. došlo je do osnivanja **SOS telefona** koje vode pripadnice **Mreže, pružajući svake srijede podršku zlostavljanjima ženama s invaliditetom. U pet godina djelovanja SOS telefona više stotina žena s invaliditetom dobilo je svrsishodne savjete i ostale oblike pomoći.**

Svake srijede u isto vrijeme u okviru SOIH-a djeluje Pravno savjetovište čija djelatnost višestruko pomaže osobama s invaliditetom koje trebaju različite forme i sadržaje pravne pomoći na što se javljaju osobe s invaliditetom iz cijele Hrvatske. Često se to djelovanje vrlo dobro upotpunjava s djelovanjem SOS telefona.

Brojni su rezultati projekata i programa kao što su: uklanjanje arhitektonsko-građevinskih barijera, donošenje županijskih i gradskih strategija za izjednačavanje mogućnosti, uvođenje osobna asistenta kao podrška zapošljavanju, unapređenje kvalitete življenja osobe s najtežim invaliditetom, stvaranje SOIH - Mreže žena s invaliditetom, uvođenje SOIH - SOS telefona za žene s invaliditetom žrtve nasilja, otvaranje 10 IT centara u kojima se omogućila edukacija za oko petsto osoba s invaliditetom u informatičkim certificiranim zanimanjima, izrada Vodiča za monitoring Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, nabava Servus uređaja za glasovno upravljanje kućanskim aparatima, te prvo istraživanje o položaju žena s invaliditetom.

SOIH je od 2006. do 2010. godine provodio u kontinuitetu edukaciju voditelja projekata, korisnika usluga osobnih asistenata i osobnih asistenata. Uz to SOIH je od 2009. uspostavio Centar neovisnog življenja kao ustrojbeni oblik i opremio ga neophodnom opremom. U tijeku je i definiranje optimalnog modela Centara za neovisno življenje i u okviru trogodišnjeg programa koje financira Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Svake godine SOIH i mreža udruga koju čini i zastupa, **doprinosi socijalnoj koheziji i putem zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba kroz mjere javnih radova Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.**

SOIH je članica Međunarodne asocijacije osoba s invaliditetom - Disabled Peoples' International (DPI) i redovna članica najveće europske asocijacije Europskog foruma osoba s invaliditetom - European Disability Forum (EDF).

Sažetak recentnih postignuća u brojkama:

SOIH postaje **punopravni član European Disability Forum (EDF-a) u 2013.**

Provedeno je **15 Capacity Buildinga** predstavnika saveza članica SOIH-a i **25 hrvatskih simpozija** osoba s invaliditetom s međunarodnim sudjelovanjem

Uspješno je provedeno **12 Kampanja** za žene s invaliditetom, **8 Kampanje** – Yes to inclusion i European Mobility Week
Organizirano je **17 značajnih skupova** na različite teme o pravima osoba s invaliditetom i principima neovisnog življenja

Provedeno je **25 projekata**, ostvareno **18 partnerstva** na projektima

Sudjelovali smo na **27 edukacija/seminara/treninga** u svrhu jačanja organizacijskih i stručnih kapaciteta

Ostvarili smo međunarodnu suradnja sa **26 organizacija**,

Ostvarena je suradnja s **38** različitih institucija/organizacija u Hrvatskoj,

Održano je **40 edukacija** u odgojno-obrazovnim, pravosudnim, zdravstvenim institucijama, jedinicama lokalne uprave i samouprave, organizacijama civilnog društva

Provedeno su **42** edukacije voditelja osobne asistencije, korisnika usluge osobne asistencije i osobnih asistenata

Sudjelovali smo u **20** radnih tijela za izradu *policy dokumenata i propisa* od interesa za osobe s invaliditetom

Podnošenje prijedloga na predložene pripe u okviru savjetovanja sa zainteresiranom javnošću putem interneta u **8** područja

Rad u Radnim skupinama za donošenje Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom

Pruženo je savjetovanje vezano uz pravna pomoć 490 puta, osobna asistencije - 574 puta, SOS telefon - 263 puta

Intervencije u pristupačnost - 32 puta, prijevoz - 11 puta

4. Članice SOIH-a i upravljačka struktura

SOIH čini mreža od 10 nacionalnih saveza kao punopravnih članica:

ČLANSTVO SOIH-a se dijeli na redovno i pridruženo. S datumom 25. rujna, 2020:

Redovne članice su:

1. Hrvatski savez udruga invalida rada - **HSUIR**
2. Hrvatski savez gluhih i nagluhih - **HSGIN**
3. Savez društava distrofi čara Hrvatske - **SDDH**
4. Hrvatski savez udruga osoba s intelektualnim teškoćama - **HSUMR**
5. Hrvatski savez udruga cerebralne i dječje paralize - **HSUCDP**
6. Hrvatski savez udruga osoba s tjelesnim invaliditetom - **HSUTI**
7. Savez društava multiple skleroze Hrvatske - **SDMSH**
8. Savez civilnih invalida rata Hrvatske - **SCIRH**
9. Hrvatski paraolimpijski odbor - **HPO**
10. Savez udruga za autizam Hrvatske – **SUZAH**
11. Hrvatski savez za rijetke bolesti - **HSRB**

Pridružene članice su:

1. Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet - **HUŠPVM**
2. Hrvatski savez udruga mladih i studenta s invaliditetom - **SUMSI**
3. **OSVIT** - Udruga ustanova, drugih pravnih osoba i građana koji provode profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
4. Hrvatska udruga paraplegičara i tetraplegičara - **HUPT**

Organizacijska struktura SOIH-a određena je Statutom. Tijela SOIH-a su:

- Skupština,
- Predsjednik,
- Predsjedništvo i
- Nadzorni odbor.

Predsjednik SOIH-a: Zorislav Bobuš

Članovi Predsjedništva: Josip Petrač (HSUIR)
Andrija Halec (HSGIN)
Marica Mirić (SDDH)
Mirjana Jakovčev (HSUMR)
Ivica Vujec (HSUCDP)
Jozefina Kranjčec (HSUTI)
Danica Eškić (SDMSH)
Ante Kalina (SCIRH)
Ratko Kovačić (HPO)
Mira Katalenić (HUŠPVM)
Denis Marion (SUMSI)
Dubravka Čizmić (HSDM)
Josip Držaić (OSVIT)
Manda Knežević (HUPT)

5. Misija, vizija i vrijednosti djelovanja SOIH-a

Misija

Pružanje potpore i pomoći, te usmjeravanje inicijative prema svim segmentima u društvu kako bi se povećala kvaliteta življenja osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj. Koordiniranjem i dogovaranjem s članicama, usmjeravanjem i izvršavanjem poslova i zadataka od zajedničkog interesa, SOIH radi na unaprjeđenju socijalne uključenosti, te promicanju punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i očuvanju dostojanstva osoba s invaliditetom.

Vizija

Izgraditi društvo jednakih mogućnosti kako bi se osiguralo neovisno življenje svih osoba s invaliditetom, te uvažavale njihove potrebe i poštivalo njihovo dostojanstvo.

Vrijednosti i principi djelovanja:

- Dostojanstvo i individualna autonomija, uključujući slobodu izbora i neovisnost osoba
- Nediskriminacija i nenasilje
- Sudjelovanje i uključenost u društvo
- Poštivanje i zaštita ljudskih prava i uvažavanje različitosti
- Jednake mogućnosti
- Pristupačnost
- Jednakost između muškaraca i žena
- Međuovisnost i nedjeljivost svih ljudskih prava
- Timski rad
- Profesionalnost i etičnost u radu
- Partnerstvo i međusektorska suradnja

6. Analize okruženja

6.1. PEST

Iako je Republika Hrvatska, stabilna parlamentarna demokracija te je nakon dugog vremena pripreme u predpristupnom periodu, u srpnju 2013. postala punopravna članica Europske unije, brojni su negativni trendovi koji utječu na socijalni i ekonomski razvoj zemlje.

U razdoblju od 2008 do 2019. došlo je do produbljivanje recesije što se negativno odražava na sve segmente stanovništva i ukupan društveni razvoj. Znatno pogoršanje ekonomije u Hrvatskoj prate i nepovoljni ekonomski trendovi u EU koji utječu na porast nezaposlenosti i siromaštva. Smanjen je broj aktivnih poduzeća i obrtnika što onemogućava i zapošljavanje osoba s invaliditetom, ali i smanjuju se donacije za OCD i za nova ulaganja. Nema novih radnih mjesta niti poduzetničkih inicijativa koje bi mogle značajnije doprinjeti povećanju zaposlenosti. Samo je u tom razdoblju izgubljeno više od 160.000 radnih mjesta.

Sociološki trendovi ukazuju na specifične prepreke koje negativno utječu na ostvarenje ciljeva Europa 2030, i koje Hrvatsku u odnosu na druge članice EU stavljaju u nepovoljniji položaj, a to su: nedovoljno sudjelovanje na tržištu rada, neusklađenost sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada, velik broj ljudi suočen s rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti, pri čemu se ističe da RH ima relativno nepovoljne javnozdravstvene pokazatelje, a starije osobe, djeca, osobe s invaliditetom i manjine predstavljaju osjetljiviju skupinu; nedovoljno sudjelovanje osoba u cjeloživotnom učenju, kao temeljnoj pretpostavci za izgradnju društva i osobnog razvitka, koje je potrebno povećati i time ublažiti neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada; nedovoljno razvijena infrastruktura koja zahtijeva poboljšanja i nadvladavanje neujednačenosti prometne pokrivenosti u različitim dijelovima. (Izvor: Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske 2021 -2026)

Stopa rizika od siromaštva (nakon socijalnih transfera), kao osnovni pokazatelj siromaštva koji predstavlja postotak osoba koje imaju raspoloživi ekvivalentni dohodak ispod praga rizika od siromaštva, u 2019. godini u Republici Hrvatskoj iznosila je 20,5%. Postotak osoba u riziku od siromaštva ili socijalne

isključenosti je pokazatelj koji predstavlja postotak osoba koje su u riziku od siromaštva ili su teško materijalno deprivirane ili žive u kućanstvima s niskim intenzitetom rada. U 2019. godini takvih osoba je bilo 32,3%. (Izvor: Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske 2021 -2026)

Iako u Europi, socijalna ekonomija predstavlja značajan udio u kreiranju poslova posebno za osobe s otežanim faktorima zapošljivosti, kod nas je model zastario, a strateški okvir za socijalno poduzetništvo tek je nedavno usvojen.

Još uvijek je nedovoljno definiran i razvijen okvir socijalne politike, a nedovoljno su definirani socijalni programi koji bi adekvatno odgovorili na ovaj problem, a osobe s invaliditetom još su značajnije izložene siromaštvu, zbog nepovoljnijih socijalnih obilježja u odnosu na opću populaciju i dodatnih potreba koje su vezane uz invaliditet. Mjere štednje jako su smanjile davanja/naknade uz istovremeni izostanak strateških novih ulaganja u socijalne usluge i nova prava.

Strateški dokumenti koji se odnose na osobe s invaliditetom, imaju niz manjkavosti primarno u odnosu na nedostak jasnih provedbenih planova aktivnosti koje prate i adekvatna financijska ulaganja. Sve veći je zahtjev za kvalitetu usluga i standarde kvalitete usluga bez zajamčene održivosti usluga, osim za rijetki broj pružatelja usluga, većinom u vlasništvu države ili jedinica lokalne samouprave. Deinstitutionalizacija koja je važan proces kojim se podupire neovisno življenje osoba s invaliditetom, započela je bez da je paralelno oblikovan sustav kojim se podupire prevencija institucionalizacije i neovisno življenje putem usluga osobe asistencije, inkluzivnog dodatka (ili u nekim zemljama osobnog proračuna) i strategija vezanih uz stanovanje osoba s invaliditetom te je ukupno neizvjestan ishod, jedne od ključnih reformskih inicijativa.

Postoje prilike za snažnije povezivanje istraživanja i ulaganja u inovacije. U području djelovanja politike za osobe s invaliditetom nedovoljno se koristi pristup oblikovanju politika temeljenih na činjenicama. Primjer je Servus program koji olakšava neovisno življenje osoba s najtežim stupnjem invaliditeteta, koji je inovativni proizvod, a još uvijek nije prepoznat i uvršten u prava osoba s invaliditetom na tehnološko pomagalo koje iznimno doprinosi neovisnom življenju. Nova znanja, nova zanimanja sporo se razvijaju, a uporaba nove tehnologije kao što je e-učenje i učenje na daljinu još su u začetima.

6.2. SWOT analiza

	Snage	Slabosti
Unutarnje	<p>SOIH brojčano najveća mreža Nacionalnih saveza koji reprezentira preko 200 organizacija koje djeluju u različitim područjima zaštite ljudskih prava osoba s invaliditetom</p> <p>Programi rada svih saveza i većine članica usklađeni su ciljevima EUROPA 2030 i politikama socijalnog uključivanja i suzbijanja siromaštva</p> <p>Suradnja među udrugama omogućava povlačenja sredstava iz EU fondova</p> <p>Motiviranost svih uključenih u rad udruga</p> <p>Dobri odnosi s medijima i predstavnicima JLRS</p> <p>Sudjelovanje u radnim skupinama na nacionalnoj razini i ostvaren utjecaj na javne politike i promjene zakona</p> <p>Pokrivanje cijele RH putem udruga i usluga veliki potencijal, a usluge su uglavnom personalizirane što je trend u svijetu</p> <p>Baza podataka članova, podaci o pristupačnosti</p> <p>Poznavanje specifičnosti potreba svih vrsta invaliditeta</p> <p>Pružanje velikog broja različitih socijalnih usluga, inovacije u uslugama (osobna asistencija)</p> <p>Povezanost s međunarodnim organizacijama</p> <p>Relativno dobri prostorni uvjeti za rad i usluge i oprema</p> <p>Članstvo u međunarodnim organizacijama</p>	<p>Nesigurnost i diskontinuitet financiranja što otežava zadržavanje postojećih radnih mjesta i nedovoljan broj zaposlenih uz fluktuaciju kadrova</p> <p>Još uvijek mali broj zaposlenih na neodređeno, uz visoki udio zaposlenih na određeno i na javni rad što je zahtjevan proces za vođenje</p> <p>Nedovoljno profiliran kadar- svi rade sve najčešće</p> <p>Upitna održivost usluga zbog financiranja i kadrova</p> <p>Prevelika ovisnost o pojedinim liderima zbog nedovoljne aktivnosti (članova uprave i članova udruge)</p> <p>Neusklađenost statuta, nema zajedničkih pravila</p> <p>Nedovoljno kvalitetni strateški dokumenti</p> <p>Nedovoljna vidljivost</p> <p>Nedovoljna uključenost mladih</p> <p>Nedovoljan znanja iz javnih politika i nedovoljno partnerstvo na projektima</p> <p>Nema dovoljno znanja za EU projekte, još uvijek mali broj udruga može povući značajna sredstva</p> <p>Nerazvijen sustav za prikupljanje podataka, nedovoljno dobre baze podataka za pripreme izvješća i za zagovaranje</p> <p>Dio udruga nije razvio kapacitete u skladu s promjenama financiranja i potrebama OSI</p>

	Prilike	Prijetnje
Vanjske	<p>Ratificiranje Konvencije o pravima OSI, donošenje AP Vijeća Europe, Nacionalne strategije za OSI</p> <p>Dobra suradnja s institucijama iz civilnog i državnog sektora</p> <p>Senzibilnost medija za pitanja osoba s invaliditetom sve veća</p> <p>EU natječaji i fondovi</p> <p>Zakonski okvir koji omogućava udrugama sudjelovanje u izradi strategija i planova, zakona i savjetovanje za politike i programe za OSI</p> <p>Usklađivanje zakonodavstva sa dobrim praksama u zemljama EU i UN Konvencijom</p> <p>Potencijal za razmjenu dobre prakse na EU razini</p>	<p>Duboka recesija i loše prognoze gospodarske situacije</p> <p>Smanjenje broja natječaja, teži uvjeti natječaja iz EU fondova</p> <p>Konkurencija velikog broja nevladinih udruga</p> <p>Nerazvijen zakonski i institucionalni okvir za personalizirane i fleksibilne socijalne usluge za osobe s invaliditetom koje pružaju udruge</p>

7. Dionici i strateške suradničke institucije i organizacije na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini

DIONICI I STRATEŠKE SURADNIČKE INSTITUCIJE - ORGANIZACIJE	GLAVNA PODRUČJA SURADNJE
<p>Ministarstva, Vladini uredi i državne agencije (Fond)</p> <p>Hrvatski Sabor i Saborski odbori</p>	<p>Sudjelovanje u radnim tijelima na razradi policy opcija, izradi policy prijedloga, strateških dokumenata, zakonskih prijedloga i podzakonskih akata; sufinanciranje programa udruga</p> <p>Sudjelovanje u javnim raspravama, organizacija i sudjelovanje na okruglim stolovima, prezentiranje stajališta zastupnicima i klubovima</p>
<p>Županije, gradovi, općine</p>	<p>Suradnja na izradi lokalnih strategija za OSI, županijskih socijalnih/akcijskih planova za socijalne usluge</p> <p>Predlaganje programa i prioriternih usluga za OSI</p> <p>Praćenje provedbe strategija za OSI</p> <p>Sufinanciranje hladnih pogona i usluga</p>
<p>Javni sektor</p> <p>HZZ, ZZJZ, Centar za mlade, CISOK</p> <p>Pučka učilišta, Centri za cjeloživotno obrazovanje, CZSS</p> <p>Druge ustanove - škole, zdravstvene ustanove ustanove za rehabilitaciju</p>	<p>Mjere za zapošljavanje, obrazovanje i osposobljavanje, primjena prava i njihova provedba, izrada novih zajedničkih programa, suradnja na izradi programa izobrazbe osoba za povećanje zapošljivosti</p> <p>Pristupačnost građevina i komunikacijska pristupačnost</p>
<p>Akaderske institucije, javni instituti i policy zajednica u zemlji i inozemstvu</p> <p>(Ekonomski isstitut i Institut za javne financije)</p>	<p>Znanstveni i stručni projekti koji doprinose izradi stručnih podloga za izradu stajališta, procjenu učinaka, analizu proračuna, policy analiza i savjetovanje oko oblikovanja politika, specifičnih prava i izmjena zakona</p>
<p>Mreže udruga u Hrvatskoj, EU i regiji</p>	<p>Europske mreže i policy zajednica EDF</p> <p>http://www.edf-feph.org</p> <p>EPR http://www.epr.eu/</p> <p>EASPD http://www.easpd.eu/</p> <p>IDA,</p> <p>NVO u Hrvatskoj</p>
<p>Poslovni sektor i centri za poduzetništvo</p>	<p>Suradnja na zapošljavanju osoba s invaliditetom, razvoj socijalnog poduzetništva, izrada poslovnih planova, sponzorske akcije</p>

8. Mogućnosti i izvori financiranja

- EU fondovi - strukturni fondovi

Europski socijalni fond za socijalne usluge i razvoj kompetencija, inovacije u zapošljavanju, i ERDF- Fond za regionalni razvoj u suradnji s Gradovima i Županijama za infrastrukturne projekte (socijalnu infrastrukturu) i opremu

Program za socijalne promjene i inovacije

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=581&langId=eng>;

Europski regionalni razvojni fond (ERDF) i Kohezijski fond: upravljačka tijela (na nacionalnoj, regionalnoj i drugim razinama) pružaju informacije potencijalnim korisnicima, odabiru projekte i općenito prate provedbu. Kontakte upravljačkih tijela može se pronaći na

http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm.

- Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
- Ured za ljudska prava RH
- Ured za ravnopravnost spolova
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
- Ministarstvo socijalne politike i mladih
- Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Izvori financiranja iz županija i lokalnih samouprava – proračuni u okviru javnih potreba u zdravstvu, kulturi, sportu, socijalnoj skrbi, obrazovanju ili namjenski za udruge.

Samofinanciranje kroz programe i usluge ili poduzetništvo – prodaja usluga i proizvoda u skladu sa zakonskom regulativom za samofinanciranje ili socijalno poduzetništvo

Izvori sredstava iz korporacija, lokalnih zaklada, sponzorstva i donacija – aktivnosti vezane uz aktiviranje Internetskih donacija, putem natječaja ili drugih javnih događanja.

9. Strateški i specifični ciljevi 2021.-2026.

Strateški cilj 1. Promicati jednaka prava osoba s invaliditetom u skladu s UN Konvencijom

Specifični ciljevi i ključne aktivnosti:

- 1.1. Pratiti provedbu UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i drugih strateških politika za osobe s invaliditetom na europskom, nacionalnom i lokalnom nivou**
 - Osigurati suradnju članica mreže i sustav za prikupljanje podataka za potrebe praćenja provedbe Konvencije i izradu alternativnog i periodičnog izvješća UN Odboru o postignućima u provedbi UN Konvencije za RH
 - Pružanje informacija javnosti o KPOSI, AP Vijeća Europe, Europskoj strategiji, Nacionalnoj strategiji izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom i drugim dokumentima
 - Suradnja s tijelima javne vlasti pri kreiranju nacionalnih, regionalnih i lokalnih planova i strategija za OSI
 - Suradnja na europskoj razini i međunarodno na jačanju provedbenih mehanizama Konvencije kroz rad EDF i drugim mrežama OSI
- 1.2. Sudjelovanje u procesu donošenja javnih politika, zakona i praćenje primjene zakona iz područja zaštite prava OSI**
 - Izrada policy prijedloga, komparativnih analiza i policy brifinga za donositelje odluka i javnost iz područja zaštite prava OSI
 - Izrada prijedloga izmjena zakona i predlaganje donošenja novih zakona na području zaštite i promicanja prava OSI

- Suradnja pri usklađivanju svih zakona RH s UN Konvencijom i propisima i javnim politikama EU i RH kojima se unapređuju prava OSI

1.3. Organizirati kampanje i druge inicijative za podizanje javne svijesti o pravima osoba s invaliditetom

- Obilježavanje značajnih datuma (Međunarodni dan osoba s invaliditetom, obljetnice djelovanja SOIH-a, Međunarodni dan ljudskih prava, Tjedan mobilnosti, Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama, Dan žena, Dan obitelji, međunarodni dani za pojedinu grupaciju osoba s invaliditetom) nizom različitih aktivnosti (okrugli stolovi, tribine, kampanje)
- Organiziranje stručnih skupova, tribina, okruglih stolova o temama iz područja zaštite i promicanja prava OSI za stručnu i širu javnost
- Gostovanje na radio/TV emisijama
- Organiziranje Info dana SOIH – a (predstavljanje Zajednice i financiranih projekata) putem letaka, brošura i plakata

Strateški cilj 2. Osiguranje preduvjeta za neovisno življenje osoba s invaliditetom, dostupnost kvalitetnih socijalnih usluga i sprječavanje siromaštva

Specifični ciljevi i ključne aktivnosti:

2.1 Povećanje pristupačnosti i razumne prilagodbe u okruženju

- Provoditi predavanja i zagovarati integrirane sadržaje o univerzalnom dizajnu u nastavni program za arhitekate i inženjere kako bi se spriječila pojava prepreka u okruženju u suradnji s Društvom arhitekata i fakultetima
- Promoviranje načela Univerzalnog dizajna u komunikacijskim tehnologijama i produkt dizajnu u suradnji sa fakultetima i HGK
- Pružanje podrške OSI za prilagodbe u području stanovanja i zagovaranje poboljšanja socijalnih programa JPLS kroz horizontalnu i vertikalnu suradnju
- Intenziviranje kampanja za podizanje svjesnosti i aktivnosti redovnog informiranja o potrebi usklađivanja sa principima potpune pristupačnosti web stranica tijela vlasti u skladu sa UN Konvencijom i Zakonom o pristupu informacijama
- Poticanje izrade i proširenja standarda pristupačnosti za sportske, zabavne i rekreacijske organizacije, aktivnosti, događanja i mjesta

2.2. Osigurati ravnomjieran razvoj socijalnih programa i usluga za neovisan život OSI i mrežu kvalitetnih socijalnih usluga u zajednici

- Razvoj regionalnih Centara za neovisno življenje i postojeće mreže usluga za OSI iz ESF i ERDF
- Poticanje uključivanja većeg broja OSI u sustav usluga osobne podrške i drugih prioritetnih usluga koje doprinose prevenciji institucionalizacije
- Razvoj programa izobrazbe za osobne asistente, korisnike i voditelje i standardizacija smjernica za uslugu
- Poticanje izrade i donošenja zakona kojim se reguliraju prioritetne socijalne usluge za OSI, uključujući i usluge osobne podrške kao i zakona i uredbi kojima se regulira pružanje usluga od strane udruga osoba s invaliditetom u svrhu održivosti usluga i njihove kvalitete
- Poticanje ravnomjernog regionalnog razvoja dostupnih i priuštivih programa rehabilitacije u zajednici i usluga iz sredstava ESF i ERDF
- Uvesti i pratiti primjenu standarda kvalitete socijalnih usluga

2.3. Zagovarati poboljšanje socijalnih mjera za smanjivanja siromaštva OSI i promicati razvoj mjera socijalne politike koje doprinose većem socijalnom uključivanju OSI

- Sudjelovanje u raspravama i radnim skupinama za reforme naknada te izradu prijedloga novog paketa propisa i mjera za inkuzivne naknade i usluga OSI
- Zagovaranje i podrška u razvoju socijalnih programa i usluga na razini JPLS koji su iznad zakonskog standarda u svrhu kvalitetnijeg smanjivanja siromaštva i socijalne isključenosti
- Osiguranje prijenosa dobre prakse socijalnih programa iz europskih zemalja, te organiziranje gostovanja predstavnika policy zajednice i službenika pojedinih gradova i općina koji su razvili najbolje pristupe i socijalne mjere za OSI kroz PROGRES i druge programe lokalne zajednice

Strateški cilj 3: Poticanje zapošljavanja i ekonomske neovisnosti OSI

Specifični ciljevi i ključne aktivnosti:

- 3.1. Praćenje aktivnih mjera zapošljavanja i suradnja s dionicima na razvoju politike zapošljavanja OSI**
 - Praćenje periodičnih analiza tržišta rada, trendova i uspjeha vezanih uz zapošljavanje OSI
 - Suradnja s nadležnim ministarstvima, HZZ i lokalnim partnerstvom za zapošljavanje na utvrđivanju prioriteta ulaganja u zapošljavanje OSI
- 3.2. Poticati veću zapošljivost i održivo zapošljavanje OSI**
 - Provoditi kraće programe izobrazbe za unaprjeđenje radnih vještina samostalno i u suradnji s drugim dionicima za zanimanja konkurentna na tržištu rada
 - Educiranje OSI o vještinama proaktivnog traženja posla
 - Planiranje i provođenje programa koji potiču zapošljavanje OSI kroz model socijalnog poduzetništva, samozapošljavanja ili zapošljavanja kod poslodavca
 - Educiranje poslodavaca o poticajima i mjerama Zavoda za vještačenje profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom te strukturnih fondova za nove programe i poduzetničke ideje
 - Provođenje radionica za poslodavce o uključivanju OSI na tržište rada i radnim sposobnostima OSI
 - **Provedba djelatovornih kampanji s ciljem senzibiliziranja poslodavaca za zapošljavanje osoba s invaliditetom**
 - **Razvoj osobno usmjerenih usluga, centara, agencija i programa za traženje posla za OSI iz ESF i ERDF**
- 3.3. Informiranje i edukacije za povećanu iskorištenost strukturnih fondova za inovacije, start up programe, socijalno poduzetništvo i socijalne usluge**
 - Isticanje dobre prakse upotrebe strukturnih fondova za osiguranje neovisnog življenja osoba s invaliditetom
 - Strukturnih fondova kao potporu razvoju Centara za neovisno življenje (CIL) i drugih pratećih usluga u lokalnim zajednicama i županijama
 - Za socijalno poduzetničke ideje (Start-Up, HUB-inkubator, mjesto okupljanja...)

Strateški cilj 4: Promicanje jednakog pristupa obrazovanju i cjeloživotnom učenju djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom

- 4.1. Poticati inkluzivno obrazovanje i poboljšanje dostupnosti i odgojno-obrazovnih ustanova, sadržaja i stručne pomoći djeci i mladima s teškoćama u razvoju**
 - Pratiti ostvarivanje ciljeva EU 2020 u području odgoja i obrazovanja i cjeloživotnog učenja i pokretati ciljane programe
 - Provođenje obrazovnih programa (predavanja, radionice, tribine i sl.) namijenjenih odgajateljima, nastavnicima i drugim stručnjacima u predškolskim i odgojno-obrazovnim institucijama
 - Promicanje razmjene dobre prakse u inkluzivnom obrazovanju za učenike i studente s posebnim obrazovnim potrebama
 - Zagovaranje obvezne primjene specijalne i didaktičke opreme i posebnih didaktičkih sredstava za sve odgojno-obrazovne ustanove
 - Poticanje na unaprjeđivanje nastavnih planova i programa posebnih razrednih odjeljenja u redovnim školama, Centara za rehabilitaciju i obrazovanje djece i mladih s teškoćama u razvoju te ostalih škola za rehabilitaciju i obrazovanje djece i mladih s teškoćama u razvoju
 - Poticanje na osiguravanje razumne prilagodbe svih sustava obrazovanja za OSI (fizička/infrastrukturna, komunikacijska, osobne pomagala, usluge, nastavna pomagala i tehnologije i edukacija zaposlenika u odgojno-obrazovnim ustanovama, učenika i roditelja)
- 4.2. Podržavati i promicati cjeloživotno učenje osoba s invaliditetom**
 - Promicanje razmjene dobre prakse cjeloživotnog učenja OSI
 - Provođenje programa cjeloživotnog učenja OSI
 - Povećanje udjela osoba uključenih u obrazovne programe u skladu s EU 2020
 - Razvoj novih neformalnih programa i verificiranje programa

Strateški cilj 5: Promicanje jednakog pristupa sportu, rekreaciji, kreativnim i kulturnim sadržajima djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom

Specifični ciljevi i ključne aktivnosti:

5.1 Povećana dostupnost javnim vanjskim i unutarnjim okruženjima i sadržajima u sportu, rekreaciji, kreativnim i kulturnim sadržajima osobama s invaliditetom

- Praćenje postignuća i predlaganje ulaganja u svrhu prilagodbe u županijama i manjim mjestima
- Zagovaranje jednakih mogućnosti i uvjeta za paraolimpijce i druge osi koje se bave sportom kao i dostupnost rekreacije (prostora, opreme, dječjih igrališta) djeci s teškoćama i širem broju OSI
- Praćenje i predlaganje projekata u okviru lokalnih programa javnih potreba u kulturi i sportu

10. Jačanje organizacijskih kapaciteta i kompetencija - Očekivani ishodi mreže SOIH 2026.

Jačanje inovacija za zapošljavanje, start-up programe socijalnog poduzetništva i odgovarajućih kompetencija

Potrebno je uskladiti strateške planove, usluge i prioritete sa ciljevima 2021. - 2026. koji podupiru što veće uključivanje osoba s invaliditetom na tržište rada ili oblike socijalne ekonomije te umrežavanje s glavnim dionicima na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Do kraja 2015. godine potrebno je formulirati kvalitetne ideje koje bi se odnosile na projekte socijalnog poduzetništva te započeti razvoj kompetencija onih organizacija koje imaju najviše potencijala i sredstva za pokretanje takvih projekata. Kompetencije ćemo razvijati i putem informalnog učenja, prikupljajući publikacije i osiguravanjem informacija za članice. SOIH će do 2016. osigurati bazu podataka dobre prakse u socijalnom poduzetništvu u zemljama Europe i u Hrvatskoj.

Jačanje kapaciteta udruga i kompetencija za razvoj i oblikovanje održivih kvalitetnih socijalnih usluga

U skladu s dosadašnjim postignućima, cilj je osigurati održivu mrežu kvalitetnih usluga u zajednici, pri čemu je potrebno nastaviti s inovacijama, personalizacijom usluga prema potrebama korisnika i razvijati fleksibilne, ali visoko kvalitetne usluge u zajednicama gdje takve usluge nisu dostupne ili ih ustanove javnog sektora ne pružaju. Potrebno je jačati procedure vezane uz usluge i kompetencije u skladu sa dobrom praksom u zemlji i inozemstvu.

Poboljšanje kvalitete usluga i priprema za licenciranje pružatelja socijalnih usluga

U skladu sa najavama MSPM, Zakona o socijalnoj skrbi iz 2012. te Pravilnika o standardima kvalitete socijalnih usluga, sve udruge koje još nisu započele s uvođenjem standarda kvalitete, trebaju započeti s procesom usklađivanja sa standardima za što će im biti osigurana periodična podrška i kroz međusobnu suradnju i zajedničke programe jačanja kapaciteta, a poslužiti će kao priprema za licenciranje i akreditaciju sukladno najavama iz Zakona o socijalnoj skrbi. SOIH će nastojati uz komparativne *policy analize* usluge osobnog asistenta, izraditi prijedlog standarda i programa izobrazbe za usluge te certificirati program. Također će u suradnji sa Savezima osigurati periodično edukacija i razmjenu iskustva za udruge u procesu usklađivanja sa zahtjevima kvalitete.

Unapređenje kompetencija i razvoj ljudskih resursa za vođenje organizacija

Veliki i motivirajući izazov u narednom razdoblju bit će povećanje ulaganja u razvoj kompetencija ključnih zaposlenika i volontera. Potrebno će biti unaprijediti i znanja vezana uz upravljanje i korištenje modernih informacijsko-komunikacijskih tehnologija, daljnje oblikovanje socijalnih usluga za korisnike, novih socijalnih poduzetničkih start-upova, ali i znanja iz organizacijskog menadžmenta, upravljanja EU projektima, financijama, administracijom i sl. U narednom razdoblju pažnja će se posvetiti i upravljanju rizicima, što je važan dio menadžmenta organizacija koje raspolažu materijalnim, financijskim sredstvima, te onima koje pružaju socijalne usluge korisnicima.

Uspostava novih i jačanje postojećih partnerstava i suradnje na nacionalnoj i europskoj razini

Kako bi se realizirali novi strateški ciljevi, bit će potrebno razviti nove oblike strateških partnerstava i suradnje u Hrvatskoj, regiji i u Europi. Potrebno je jačanje postojeće suradnje s EDF i drugima partnerima pojedinih Saveza kako bi do 2026 uspostavili *policy network* i uspostavili nova partnerstva i suradnju s domaćim i inozemnim organizacijama civilnog društva koje se bave razvojem i zagovaranjem javnih politika za osobe s invaliditetom. Poseban naglasak bit će stavljen na jačanje regionalne suradnje i transfera znanja koje SOIH ima kao i osiguranje transfera znanja i iskustva iz članica EU na SOIH i članice saveze u svrhu razvoja kompetencija, alata i instrumenta kojima unaprjeđujemo provedbu socijalnih usluga, programa i drugih inicijativa.

Osiguranje stabilnih i dugoročnih oblika financiranja

S obzirom na postavljene strateške i organizacijske ciljeve 2021. do 2026. godine bit će potrebno povećati ukupne godišnje prihode te osigurati odovarajuću podršku organizacijama koje će osigurati licencu i nastaviti pružati usluge iz udjela javnih proračunskih sredstava, a ne samo projekata za što će se SOIH zalagati.

U istom razdoblju važno je pokušati da vlastiti prihodi u okviru dozvoljenih djelatnosti dosegnu onaj udio proračuna, kojim bi se umanjili rizici održivosti programa. Potrebno je osigurati godišnje jednu institucionalnu podršku i jedan projekt Europske komisije, te zajednički nastupati kroz strateška partnerstva kako bi osigurali veća financijska sredstva iz strukturnih fondova. Moramo pospješiti partnerstvo na projektima te raditi na suradnji kojom ćemo izbjeći međusobnu konkurenciju, a povećati sinergijske učinke već postojećih kvalitetnih programa i projekata.

Kako bi se smanjili troškovi plaćanja stanarine, a s obzirom na društveno korisnu djelatnost potrebno je raditi na mogućnosti dobivanja besplatnih ili povoljnih prostora za razvoj socijalno poduzetničkih inicijativa i start up programa na lokanim razinama.

Razvoj kompetencija za sudjelovanje u oblikovanju javnih politika i učinkovito zagovaranje

Razvoj kompetencija za *policy analizu*, procjenu učinaka prijedloga i izradu stajališta u suradnji sa domaćim i europskim stručnjacima, jedan je od važnijih prioritetata izgradnje kompetencija u svim Savezima. U tu svrhu ustrojiti ćemo analitičko istraživački policy program u SOIH-u uz doprinos drugih saveza čime ćemo općenito osigurati ispunjavanje strateških ciljeva, posebno u segmentu razvoja i zagovaranja javnih politika. SOIH će intenzivirati rad na oblikovanju javnih politika za osobe s invaliditetom, informiranje medija i ciljnih skupina o stavovima i politikama koje zagovara i u čijem oblikovanju već sudjeluje kroz Predstavnička tijela, Povjerenstva i Radne skupine te putem pravila i procedura definiranih **Kodeksom pozitivne prakse savjetovanja sa zainteresiranom javnošću**. Potrebno je i obnoviti edukacije iz učinkovitog zagovaranja.

Promicanje dobrog upravljanja i poboljšanje upravljačkih struktura

Zadatak predsjedništva, upravnih odbora SOIH-a je promicanje principa dobrog upravljanja. Potrebno je uskladiti Statut SOIH-a, saveza i udruge sa novim Zakonom o udrugama. U skladu sa Priručnikom o upravljanju za nevladine organizacije (M.W) dostupno na [http://www.uzuvrh.hr/userfiles/file/Prirucnik-hrv\(1\).pdf](http://www.uzuvrh.hr/userfiles/file/Prirucnik-hrv(1).pdf) potrebno je postupno do 2026 unaprijediti sljedeće:

- Pravila za članstvo (uključujući kriterije za članstvo, suspenziju ili isključivanje)
- Uvjete za pojedine dužnosti (duljina mandata, reizbor)
- Minimalan broj godišnjih sastanaka upravnog odbora ili drugog upravljačkog tijela
- Način sazivanja sastanaka (tko inicira sastanke, kako se određuju datumi, tko odlučuje o dnevnom redu, itd.)
- Procedure za donošenje odluka (broj potreban za kvorum, kako glasovati i dokumentirati odluke)
- Odredbe koje se tiču sukoba interesa

U svrhu povećanja transparentnosti rada bit će potrebno izrađivati redovita godišnja izvješća te ih javno objavljivati, kao i poslovne planove za ulaganja veće vrijednosti. Do kraja 2026 godine bit će potrebno osigurati preduvjete za uvođenje kvalitete menadžmenta za sve organizacije koje provode veće programe, kako bi se zadržala i unaprijedila visoka kvaliteta u provedbi planiranih aktivnosti, a od 2021. godine kriteriji će biti definirani i za manje organizacije putem priručnika **Zajedničke minimalne smjernice za menadžment udruga i upravljanje** kojem je svrha unaprijediti organizacijsko i uredsko poslovanje, pravila vezana uz ljudske resurse, administrativno financijsko poslovanje udruga, i drugo, u skladu sa zakonima i dobrim praksama sustava kvalitete.

Oprema, tehnologije i komunikacija

Potrebno je uspostavljanje vođenja podataka u skladu sa ciljevima EUROPA 2030 jer su svi dionici uključeni u praćenje doprinosa ostvarivanju ciljeva. U tom smislu potrebno je i unaprjeđenje baza podataka, povezivanje podataka, jačanje kapaciteta za analizu podataka.

U svrhu modernizacije, ovisno o projektima, odvijat će se nabava moderne opreme za rad kao i novih softvera za izobrazbu osoba s invaliditetom za nova zanimanja u okviru IT vještina i potencijalnih novih inicijativa u programima.

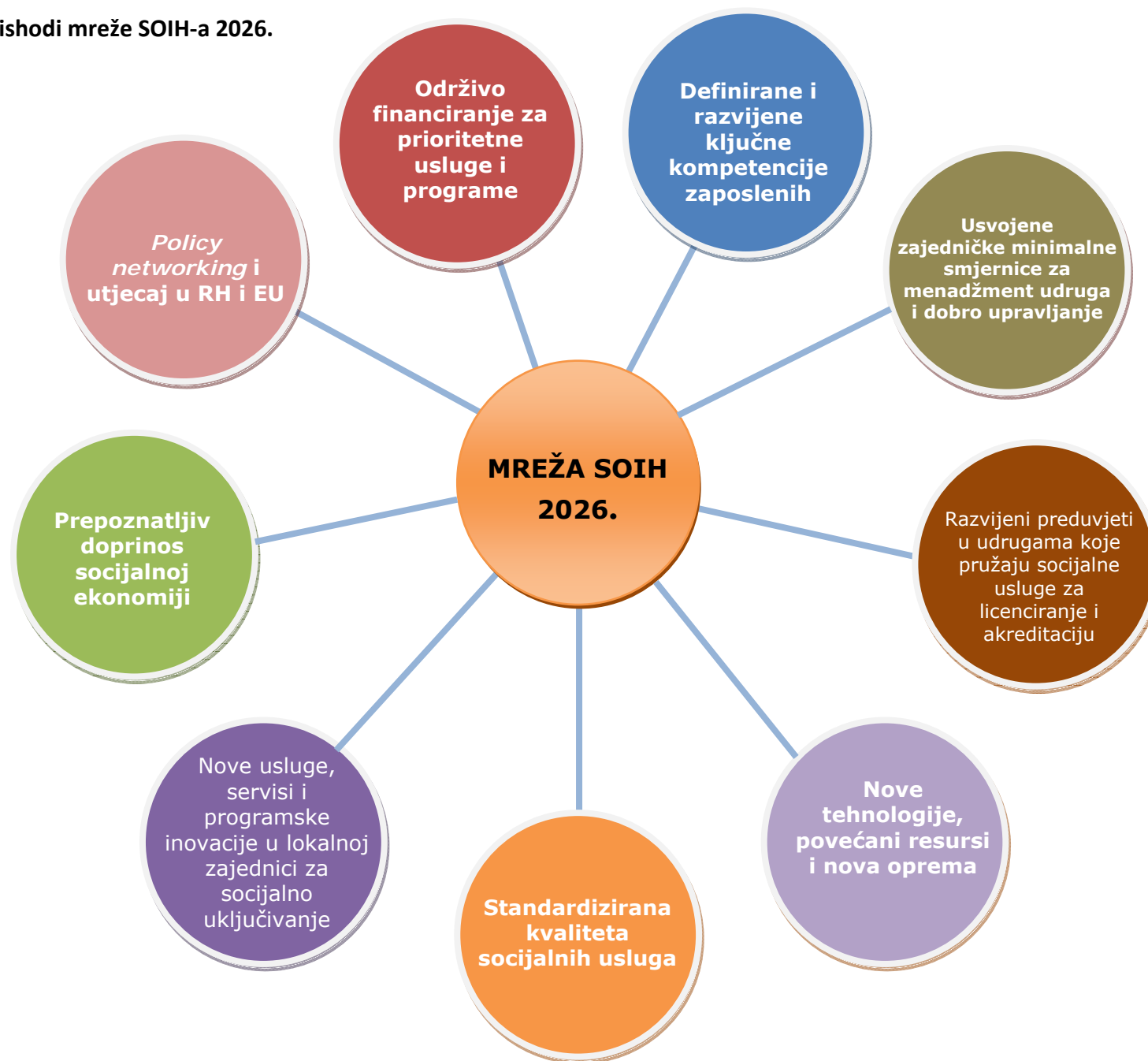
Unaprjeđenje Internetskih stranica za sve Saveze prioritet je najkasnije do 2017. Svrha je proširiti informacije prema različitim javnostima kao i povećati pristupačnost te u tom smislu predstavljati ogledni model.

Za potrebe operacionalizacije Strateškog plana, potrebno će biti izrađivati akcijske godišnje i/ili dvogodišnje planove. U 2021. do rujna bit će organizirana radionica srednjoročne provedbe Strateškog plana u svrhu provjere postignuća i eventualnih potrebnih revizija.

Očekivani ishodi mreže SOIH-a 2026. koje ćemo zajedničkim snagama ostvariti, u nastavku i grafički prikazani, predstavljaju ishode koje želimo ostvariti sinergijskim djelovanjem kroz ostvarivanje programskih ciljeva i ciljeva vezanih uz jačanje kapaciteta i razvoj kompetencija. To su:

- Održivo financiranje za prioritetne usluge i programe
- Definirane i razvijene ključne kompetencije zaposlenih
- Usvojene zajedničke minimalne smjernice za menadžment saveza i udruga i dobro upravljanje
- Razvijeni preduvjeti u udrugama koje pružaju socijalne usluge za licenciranje i akreditaciju
- Nove tehnologije, povećani resursi i nova oprema
- Standardizirana kvaliteta socijalnih usluga
- Nove usluge, servisi i programske inovacije u lokalnoj zajednici za socijalno uključivanje
- Prepoznatljiv doprinos socijalnoj ekonomiji
- Policy networking i utjecaj u RH i EU

11. Očekivani ishodi mreže SOIH-a 2026.

Prilozi

Prilog 1. Članice SOIH-a - Savezi i udruge (Stanje članstva rujan 2020⁸.)

ZAJEDNICA SAVEZA OSOBA S INVALIDITETOM HRVATSKE - SOIH (www.soih.hr)

ZORISLAV BOBUŠ, predsjednik

- 49 godine djelovanja
- 11 punopravnih članica
- 5 pridruženih članica

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- Disable People's International - DPI (www.dpi.org)
 - European Disability Forum - EDF (www.edf-feph.org)
-

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA RADA – HSUIR (www.hsuir.hr)

JOSIP PETRAČ, predsjednik

- 53 godina djelovanja
- 36 udruga članica

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- International Federation of Persons with Physical Disability - FIMITIC

Postignuća: Osigurava besplatnu pomoć svojim članicama. Uspješno pruža usluge osobne asistencije te organizacijom klubova i poludnevnih centara preventivno se djeluje na institucionalizaciju čime se znatno poboljšava kvaliteta življenja invalida rada.

HRVATSKI SAVEZ GLUHIH I NAGLUHIH – HSGN(www.hsgn.hr)

JADRANKA KOSTIĆ, predsjednica

- 99 godine djelovanja
- 24 udruge članice

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- European Union of the Deaf – EUD

Postignuća: Kroz uspješne projekte razvija sustave kvalitetnog osposobljavanja mladih nezaposlenih osoba sa visokom stručnom spremom pedagoških usmjerenja za tumača/prevoditelja znakovnog jezika. Osigurava besplatna usluga tumača/prevoditelja kroz 20 temeljnih organizacija gluhih.

SAVEZ DRUŠTAVA DISTROFIČARA HRVATSKE – SDDH (www.sddh.hr)

MARICA MIRIĆ, predsjednica

- 50 godine djelovanja
- 33 udruge članice

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- EAMDA – European Alliance of Muscular Dystrophy Associations

Postignuća: Razvija sustav podrške obiteljima osoba s neuromuskularnim bolestima kroz edukacije, medicinska i druga savjetodavna te mobilne stručne timove. Provodi **Edukacijsko-rehabilitacijski kamp mladih gdje mladi** stječu nova iskustava iz područja rehabilitacijskih postupaka, znanja iz područja invaliditeta i usvajaju nove tehnike kreativnog izražavanja.

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA ZA OSOBE S INTELKTUALNIM TEŠKOĆAMA - HSUIT (www.savezosit.hr)

MIRJANA JAKOVČEV, predsjednica

- 63 godina djelovanja
- 31 udruga članica

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- Inclusion International
- Inclusion Europe

Postignuća: Kroz uspješno provedene projekte kojima se unaprjeđuje postojeće socijalne usluge u zajednici jača socijalnu inkluziju te djeluje na prevenciju institucionalizacije osoba s intelektualnim teškoćama. Pokrenuo je rad Centra za informativnu savjetodavnu i edukacijsku aktivnost.

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA CEREBRALNE I DJEČJE PARALIZE – HSUCDP (www.hsucdp.hr)

IVICA BAŠIĆ, predsjednik

- 53 godina djelovanja
- 36 udruga članica

Postignuća: Uspješno vodi Edukativni centar kao podršku obiteljima osoba s cerebralnom i dječjom paralizom te održava informatičke radionice za povećanje konkurentnosti osoba s cerebralnom i dječjom paralizom na tržištu rada. Razvijen sustav PeThe, koji pomaže djeci s cerebralnom paralizom (ali i drugim oblicima tjelesnog invaliditeta) i terapeutima u provođenju dugotrajnih i zamornih vježbi.

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA OSOBA S TJELESNIM INVALIDITETOM - HSUTI (www.hsuti.hr)

JOZEFINA KRANJČEC, predsjednica

- 60 godine djelovanja
- 62 udruga članica

Postignuća: Kroz uspješne edukacije za roditelje i članove obitelji OSI potiče neovisnost i socijalno uključivanje svojih članova u društvenu zajednicu. Uspješno provodi ljetni kampove za OSI koji je razvijen kao inovativno rješenje za postojeći društveni problem i kao društvena inovacija nagrađen 2013. godine od strane NZRCD.

SAVEZ DRUŠTAVA MULTIPLE SKLEROZE HRVATSKE - SDMSH (www.sdmsih.hr)

BRANKA LUKIĆ, predsjednica

- 21 godina djelovanja
- 20 udruga članica

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- European Multiple Sclerosis Platform – EMSP

Postignuća: Uspješno pruža usluge osobne asistencije za veliki broj članova te razvija sustave kojima se potiče neovisno življenje i uključenost osoba s multiplom sklerozom u zajednicu. Partneri Europskoj MS Platformi na projektu stvaranja jedinstvenog europskog MS registra pod nazivom „EUReMS - alat za procjenu, usporedbu i poboljšanje statusa osoba s multiplom sklerozom diljem Europe”.

SAVEZ CIVILNIH INVALIDA RATA HRVATSKE (<http://www.scirh.hr>)

ANTE KALINA, predsjednik

- 40 godine djelovanja
- 13 udruga članica

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- Europski savez invalida rata

Postignuća: Kroz uspješno provedene programe kreativnih socijalnih usluga unaprjeđuje kvalitete življenja civilnih invalida rata. Sudionici izrade Deklaracije o civilnim invalidima rata potpisanoj u Europskom parlamentu.

HRVATSKI PARAOLIMPIJSKI ODBOR - HPO (www.hpo.hr)

RATKO KOVAČIĆ, predsjednik

- 56 godina djelovanja
- 31 udruga članica

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- Članica Međunarodnog paraolimpijskog odbora

Postignuća: Uspješno provodi razvojne programe za uključivanja u sport i razvoj perspektivnih mladih sportaša s invaliditetom kroz sportske klubove osoba s invaliditetom i nacionalne sportske saveze osoba s invaliditetom.

SAVEZ UDRUGA ZA AUTIZAM HRVATSKE - SUZAH (www.uzah.hr)

LIDIJA PENKO, predsjednica

- 38 godine djelovanja
- 12 udruga članica

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- Autism-Europe – AISBL

Postignuća: Razvoji i uspješno pruža socijalne usluge kojima djeluje na prevenciju institucionalizacije osoba s autizmom. Razvili prve stambene zajednice za odrasle osobe s autizmom u RH.

HRVATSKI SAVEZ ZA RIJETKE BOLESTI - HSRB (www.hsrb.hr)

VLASTA ZMAZEK, predsjednica

- 18 godina djelovanja
 - 30 udruga članica
-

HRVATSKA UDRUGA ZA ŠKOLOVANJE PASA VODIČA I MOBILITET - HUŠPVM (www.psivodici.hr)

MIRA KATALENIĆ, predsjednica

- 30 godine djelovanja
- 3 kluba korisnika i 94 člana

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- *International Guide Dog Federation- IGDF*
- *European Guide Dog Federation- EGDF*
- *Assistance Dogs Europe/Assistance Dogs International - ADE/ADI*
- *Animal Assisted Intervention International -AAII*

Postignuća: Uspješno pruža usluge mobilne podrške za slijepce u Hrvatskoj te razvija sustave mobilne podrške obiteljima korisnika terapijskih pasa. Pruža usluge mobilne podrške za slijepce osobe u Hrvatskoj (obuka slijepih za korištenje bijelog štapa i vještine svakodnevnog življenja)

SAVEZ UDRUGA MLADIH I STUDENATA S INVALIDITETOM (www.savezsumsi.hr)

DENIS MARIJON, predsjednik

- 11 godina djelovanja
- 4 udruge članice

Postignuća: Uspješno provodi edukativne radionice o invaliditetu namijenjenih djeci u osnovnim školama. Pruža usluge savjetovališta za mlade s invaliditetom, u sklopu kojeg se mladima s invaliditetom s područja cijele Hrvatske osigurava informiranje, savjetovanje i pružanje pomoći, i to individualnim, grupnim te online metodama rada

OSVIT – udruga ustanova, drugih pravnih osoba i građana koji provode profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom Hrvatske (<http://www.osvit.hr/>)

JOSIP DRŽAIĆ, predsjednik

- 21 godina djelovanja
- 18 udruga članica

Postignuća: Kroz uspješno organizirane međunarodne stručnih skupova radi na unaprjeđenja sustava profesionalne rehabilitacije i zapošljavanje osoba s invaliditetom

HRVATSKA UDRUGA PARAPLEGIČARA I TETRAPLEGIČARA – HUPT (<http://www.hupt.hr/>)

BOJAN HAJDIN, predsjednik

- 21 godina djelovanja
- 6 udruga članica

Članstvo u međunarodnim organizacijama:

- International Federation of Persons with Physical Disability - FIMITIC
- European Spinal Cord Injury Federation - ESCIF

Postignuća: Uspješno pruža usluge peer counseling i osobne asistencije za svoje članove. Kroz razne programe razvija uspješnu izdavačka djelatnost kojima izdaje razne priručnike i vodiče.

Prilog 2. Najvažniji projekti i programi SOIH-a u razdoblju 2007. -2014.

- Pristupačna Hrvatska (Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti)
- Pomoć ženama s invaliditetom u ostvarivanju neovisnog življenja (Ured za ljudska prava Vlade RH)
- Program Socijalni model (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi)
- Edukacija za provođenje i praćenje Pilot projekt osobnog asistenta u sustavu neovisnog življenja (Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti)
- Osnaživanje mladih osoba s invaliditetom za veću ulogu u zajednici (Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva)
- Capacity building (Izgradnja kapaciteta) (EDF)
- Pristup javnim objektima i prostorima osobama s invaliditetom u Vukovarsko srijemskoj, Virovitičko-podravskoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Krapinsko-zagorskoj, Ličko-senjskoj, Sisačko-moslavačkoj, Istarskoj i Zadarskoj županiji, te županiji Grad Zagreb (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi)
- Osnaživanje žena s invaliditetom za uključivanje u proces političkog odlučivanja na lokalnoj zajednici (Ured za ravnopravnost spolova)
- Poticaj zapošljavanju i samozapošljavanju osoba s invaliditetom u lokalnoj zajednici (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi)
- SOS telefon za žene s invaliditetom Grada Zagreba žrtve nasilja (Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje)
- „Sada mogu i sam“ (Zagrebački holding)
- Monitoring Konvencije o pravima osoba s invaliditetom – osnaživanje žena s invaliditetom (Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske)
- Poticaj zapošljavanju i samozapošljavanju osoba s invaliditetom u Ličko-senjskoj županiji (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi)
- Pristup javnim objektima i prostorima osobama s invaliditetom u Ličko-senjskoj županiji (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi)
- Edukacija sudionika Pilot projekta Osobni asistent (Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti)
- Potpora ženama s invaliditetom u sprečavanju obiteljskog nasilja (Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti)
- Sprečavanje tjelesnog kažnjavanja djece s teškoćama u razvoju „...i ja trebam ljubav“ (Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti)
- Položaj žena s invaliditetom u Republici Hrvatskoj (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi)
- Osobni asistent (Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti)
- Partnerstvo za napredak (EU projekt, IPA komponenta IV)
- SOIH - Centar neovisnog življenja (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi)

Prilog 2a. Projekti i programi SOIH-a u razdoblju 2015. -2020.

- Regionalni centri neovisnog življenja (Ministarstva socijalne politike i mladih);
- Edukacijom mladih do ostvarivanja prava osoba s invaliditetom (Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta);
- Za nasilje nad ženama (s invaliditetom) nema opravdanja (Grad Zagreb);
- Uspostavljanje kvalitetne komunikacije s osobama s invaliditetom unutar sustava zaštite i spašavanja u Gradu Zagrebu (Grad Zagreb);
- Holokaust – bitka za sjećanje (Privredna banka Zagreb i Grad Zagreb);
- Podržimo kreativnost djece s teškoćama u razvoju (Zaklade „Hrvatska za djecu“)

- Razvojna suradnja u području Centara znanja za društveni razvoj u RH“ (Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva);
 - Regionalni centri neovisnog življenja (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - Podrška neovisnom življenju osoba s invaliditetom (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - Rana intervencija- djetetova najveća nada (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - Edukacijom mladih do ostvarivanja ljudskih prava osoba s invaliditetom – 6 (Ministarstvo znanosti i obrazovanja);
 - Za nasilje nad ženama (s invaliditetom) nema opravdanja (Grad Zagreb);
 - Uspostavljanje kvalitetne komunikacije s osobama s invaliditetom unutar sustava zaštite i spašavanja u Gradu Zagrebu (Grad Zagreb);
 - Podržimo kreativnost djece s teškoćama u razvoju“ (Zaklada Hrvatske za djecu)
-
- Projekt Edukacijom mladih do ostvarivanja ljudskih prava osoba s invaliditetom – 6 (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta);
 - Razvojna suradnja u području Centara znanja za društveni razvoj u RH u području unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom (Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva);
 - Razvoj centara neovisnog življenja i socijalno uključivanje žena s invaliditetom (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - Podrška neovisnom življenju osoba s invaliditetom (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - Za nasilje nad ženama s invaliditetom nema opravdanja (Grad Zagreb);
 - Pružanje psihološke pomoći osobama s invaliditetom tijekom opasnosti, kriznih situacija i katastrofa (Grad Zagreb);
 - Vodič za osobe s invaliditetom (Grad Zagreb);
 - Naš glas (Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH);
 - Sigurna i uključena (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - XXII. hrvatski simpozij osoba s invaliditetom s međunarodnim sudjelovanjem (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom)
-
- Razvojna suradnja u području Centara znanja za društveni razvoj u RH u području unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom (Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva);
 - Razvoj centara neovisnog življenja i socijalno uključivanje žena s invaliditetom (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - Podrška neovisnom življenju osoba s invaliditetom (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - NE nasilju nad ženama s invaliditetom (Grad Zagreb);
 - Vodič za uključivanje osobe s invaliditetom za upravljanje rizicima od katastrofa na području Grada Zagreba (Grad Zagreb);
 - Naš glas (Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH);
 - Sigurna i uključena (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku)
 - XXIII. hrvatski simpozij osoba s invaliditetom s međunarodnim sudjelovanjem (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom)
-
- Razvojna suradnja u području Centara znanja za društveni razvoj u RH u području unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom (Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva);
 - Razvoj centara neovisnog življenja i socijalno uključivanje žena s invaliditetom (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - NE nasilju nad ženama s invaliditetom (Grad Zagreb);
 - Podrška osobama s invaliditetom u kriznim situacijama (Grad Zagreb);
 - Nasilju - NE i NE... (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku);
 - 24. hrvatski simpozij osoba s invaliditetom s međunarodnim sudjelovanjem (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom)

- Prva međunarodna konferencija "Put do održivog zapošljavanja osoba s invaliditetom" (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom)
- Razvojna suradnja u području Centara znanja za društveni razvoj u RH u području unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom (Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva);
- Platforma 50+ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike);
- Nasilju - NE i NE... (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike);
- NE nasilju nad ženama s invaliditetom (Grad Zagreb);
- Pilot projekt evakuacije i spašavanja osoba s invaliditetom u slučaju požara (Grad Zagreb);
- Moje pravo na spolno zdravlje (Grad Zagreb);
- 25. hrvatski simpozij osoba s invaliditetom (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom);
- Socijalno se uključi i zaposli - SUZI (Grad Zagreb);
- Transport innovation for vulnerable to exclusion people needs satisfaction" - TRIPS (Grad Zagreb i konzorcij međunarodnih organizacija);
- SOIH - Centar neovisnog življenja (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike);

Prilog 3. Grad Zagreb - pristupačnost za osobe s invaliditetom

Grad Zagreb je glavni i najveći grad Republike Hrvatske. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine broji 792.875 stanovnika, dok šire gradsko područje broji preko milijun stanovnika. Zagreb je kulturno, znanstveno, gospodarsko, političko i administrativno središte Republike Hrvatske sa sjedištem Sabora, Predsjednika i Vlade Republike Hrvatske. O nastanku imena Grada govori poznata legenda: „Stari drevni Ban, umoran i žedan, naredi djevojci Mandi da donese vode s izvora. Ban reče: Mando, dušo, zagrabi!“ Gledano s povijesnog gledišta, Zagreb je izrastao iz dva naselja na susjednim brdima, Gradeca i Kaptola, koji čine jezgru današnjeg Zagreba, njegovo povijesno središte. Zemljopisnim položajem i kulturnim okruženjem Zagreb spada u gradove Srednje Europe. Zaštitnica Grada Zagreba je Majka Božja od Kamenitih vrata, a blagdan Majke Božje od Kamenitih vrata koji se slavi 31. svibnja, ujedno je i Dan Grada Zagreba. Kao glavni grad Republike Hrvatske, Grad Zagreb ima status jedinice lokalne samouprave (grad) koja ujedno ima i položaj jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno županije. Status Grada Zagreba reguliran je Zakonom o Gradu Zagrebu (NN 62/2001.).

Prvi pisani spomen Zagreba datira iz 1094. godine kada je na Kaptolu osnovana biskupija, što govori u prilog činjenici da je i ranije postojalo naselje. Zlatnom bulom hrvatsko - ugarskog kralja Bele IV. 1242. godine Zagreb (tada Gradec) postaje slobodni kraljevski grad. Zagreb se u pisanim dokumentima prvi puta spominje kao glavni grad Hrvatske 1557. godine. Prvu gimnaziju i Akademiju 1607. godine osnivaju Isusovci. Ta se godina smatra i godinom utemeljenja Zagrebačkog sveučilišta koje je najstarije u Hrvatskoj i među najstarijima u Europi. Godine 1776. iz Varaždina je u Zagreb preseljeno sjedište Hrvatskog kraljevskog vijeća (Vlade). Kaptol, Gradec i Vlaška Ves ujedinjeno su u Grad Zagreb 7. rujna 1850 godine. Proglašenjem neovisnosti i suverenosti Republike Hrvatske, 25. lipnja 1991., Zagreb postaje glavni grad.

Zagreb se nalazi u kontinentalnoj središnjoj Hrvatskoj, na južnim obroncima Medvednice, te na obalama rijeke Save. Jedna od njegovih karakteristika je i povoljan prometni položaj, poveznica je Srednje i Jugoistočne Europe te Jadranskog mora. Bitno je izdvojiti autoceste: A3 Bregana–Zagreb–Lipovac, A1 Zagreb–Split i A6 Zagreb–Rijeka. Važan kompleks je i Zračna luka Zagreb (prilagođena osobama s invaliditetom) sa statusom međunarodne zračne luke i jedne od najprometnijih točaka u zemlji. Povezana je sa svim važnijim europskim središtima, a nalazi se u naselju Pleso pokraj Velike Gorice. Zagreb je, također, i veliko željezničko čvorište. Dva od tri najvažnija europska koridora u Hrvatskoj prolaze kroz Zagreb. Prilagodba željezničkog prometa za osobe s invaliditetom je u tijeku. Glavninu javnog prijevoza u Zagrebu obavlja Zagrebački električni tramvaj (ZET) čiji su niskopodni autobusi i niskopodni tramvaji prilagođeni za osobe s invaliditetom. Osnivanjem Odjela za prijevoz osoba s invaliditetom 1994. godine, ZET je olakšao prijevoz osobama s invaliditetom na posao, fakultete, u školu, na rekreaciju i terapiju. Danas je na raspolaganju 10 specijaliziranih kombi vozila za odrasle osobe s invaliditetom, te 7 vozila za djecu s poteškoćama u razvoju.

Zračna luka Zagreb

ZET – Odjel za prijevoz OSI

Tramvaj ZET-a

Zagreb je međunarodno trgovačko i poslovno središte sa sjedištem 34% tvrtki u Hrvatskoj, a zapošljava 38,4% hrvatske radne snage, uključujući gotovo sve banke, uslužne tvrtke i javni prijevoz. Najveće zagrebačko poduzeće Zagrebački holding, zapošljava čak 532 osobe s invaliditetom ili 4.2% od ukupnog broja zaposlenih. Važno je istaći kako je Ministarstvo gospodarstva rada i poduzetništva prilagođeno za osobe s invaliditetom. Od istaknutijih gospodarskih subjekata, veliki Konzumovi centri su, primjerice, prilagođeni za osobe s invaliditetom. U Zagrebu se odvija gotovo 50% ukupnog prometa u RH, a također, se ostvaruje i 60% ukupnog dohotka Hrvatske.

Grad Zagreb je i poznati športski centar, prepun športskih objekata i športsko-rekreacijskih centara (Šalata, Jarun, Mladost, Svetice i dr.). Najveći broj takvih objekata izgrađen je ili preuređen za potrebe Univerzijade 1987. godine. Jedna od najpoznatijih športskih dvorana u Zagrebu je Dom športova, koja sadrži šest dvorana, a tu je i popularna Cibona - Košarkaški centar Dražen Petrović koji može primiti oko 5.400

posjetitelja i koji je prilagođen za osobe s invaliditetom. Arena Zagreb predstavlja najveći objekt zatvorenog tipa za održavanje športskih manifestacija u Hrvatskoj, dovršena je u prosincu 2008. i može primiti oko 5.400 posjetitelja, također je prilagođena za osobe s invaliditetom.

Arena Zagreb

Košarkaški centar „Dražen Petrović“

Zagreb kao tipičan srednjoeuropski grad bogat je kulturnim spomenicima. Povijesne četvrti Gornji grad i Kaptol, te Donji grad smatraju se središtem Zagreba u kojem se nalazi iznimna raznolikost arhitektonskih stilova od baroka pa sve do suvremenih umjetničkih izričaja. Gornji grad ili Gradec predstavlja povijesnu jezgru Zagreba koja je zasnovana u srednjem vijeku i sve do 19. stoljeća činila je, zajedno s Kaptolom, središnje urbanizirano područje Grada Zagreba. Glavni trg Gornjeg grada, Trg sv. Marka, nekada je bio mjesto trgovanja, a danas je političko sjedište Hrvatske sa zgradama Hrvatskog sabora, Vlade i Gradske skupštine. Na Gornjem gradu nalazi se i niz muzeja, te umjetničkih galerija. Značajne umjetničke izložbe, održavaju se, primjerice, u galerijskoj ustanovi Klovićevi dvori (prilagođeni za osobe s invaliditetom), dok se u Opatičkoj ulici, nazvanoj po opaticama klarisama, u zgradi nekadašnjeg samostana smjestio jedan od najbogatijih muzeja u Hrvatskoj - Muzej Grada Zagreba, također prilagođen osobama s invaliditetom. U žarištu interesa muzeja su kulturna, gospodarska i politička povijest Zagreba od rimskih vremena do najnovijeg doba. U vrijeme turskih napada Gornji grad je bio okružen zidinama s kulama i nekoliko gradskih vrata od kojih su do danas očuvana jedino istočna – Kamenita vrata. Prelijepi pogled na Donji grad pruža se s obližnje Kule Lotrščak, također fortifikacijskog karaktera, koja je danas poznati vidikovac. Ispod nje se nalazi Strossmayerovo šetalište te uspinjača koja povezuje Gornji i Donji grad.

Kaptol predstavlja povijesno naselje, nastalo oko zagrebačke katedrale. Danas je ono središte crkvenih institucija: Zagrebačke nadbiskupije, Kaptola zagrebačkog te Nadbiskupsko bogoslovnog sjemeništa. Katedrala sagrađena u neogotičkom stilu, dominira svojim položajem u vizuri ne samo Kaptola, već i cijeloga Grada. Između Gornjeg grada i Kaptola smjestio se Dolac – najpoznatija zagrebačka tržnica na otvorenom.

Urbano središte suvremenog Zagreba je Donji grad izgrađen u 19. i prvoj polovici 20. stoljeća, od kada potječe i najveći dio njegove arhitekture, građen u stilovima historicizma, secesije i moderne. Trg bana Jelačića najveći je zagrebački trg, nekad tržnica, a danas mjesto susreta turista i građana te glavni dio pješačke zone centra Zagreba. Trg krasi poznati konjanički spomenik banu Josipu Jelačiću, rad austrijskog kipara Antona Dominika Fernkorna. Na istočnoj strani trga smještena je i suvremeno oblikovana fontana Manduševac, vezana uz spomenutu legendu o nastanku Zagreba. Donji grad, poput velikih srednjoeuropskih gradskih središta, obilježava i urbanističko riješenje zagrada i ulica koje slijede pravilnu, ortogonalnu shemu. Ovdje se nalazi jedinstveni hortikulturalni dragulj, zeleni pojas gradskih trgova - perivoja, nazvan Zelena potkova ili Lenuzzijska potkova. U Hrvatskoj arhitekturi ona predstavlja najveće i najznačajnije urbanističko - hortikulturalno ostvarenje. Lenuzzijska potkova zasnovana je prema zamislima zagrebačkog urbanista Milana Lenuzzijsa. Najstariji od parkova je Zrinjevac, sa stoljetnim platanama i glazbenim paviljonom u sredini. Na Zrinjevcu se nalazi i zgrada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u stilu neorenesanse u kojoj se čuva Strossmayerova zbirka starih majstora. Na završetku zapadnog krila Zelene potkove smjestila se velebna neobarokna zgrada Hrvatskog narodnog kazališta - sjedište najveće kazališne ustanove u Hrvatskoj. Zgradu su projektirali Fellner i Helmer, poznati graditelji srednjoeuropskih kazališta, a svečano ju je otvorio 1895. godine car Franjo Josip I. HNK je djelomično prilagođeno za osobe s invaliditetom. Muzej za umjetnost i obrt, te Muzej Mimara smješteni su u neposrednoj blizini HNK, te su obje građevine prilagođene osobama s invaliditetom. Od muzejskih ustanova pristupačnih osobama s invaliditetom ističe se i Muzejsko-memorijalni centar „Dražen Petrović“.

Istočni dio Donjeg grada većinom je izgrađen u prvoj polovici 20. stoljeća, a karakterizira ga moderna arhitektura. Primjerice, na Trgu burze, danas Trg hrvatskih velikana nalazi se monumentalna Palača burze (1923-27) danas Hrvatska narodna banka, djelo najpoznatijeg hrvatskog arhitekta modernizma Viktora

Kovačića. Trg žrtava fašizma s kružnom zgradom Hrvatskog doma likovnih umjetnika (1938) nastaloj prema zamisli Ivana Meštrovića, također se nalazi u blizini. U zgradi Hrvatskog doma likovnih umjetnika danas se održavaju izložbe suvremene umjetnosti.

Muzej Mimara

Muzejsko-memorijalni centar „Dražen Petrović“

Govoreći o ostalim znamenitostima, važno je istaknuti Park Maksimir smješten istočno od gradskog središta. Kad je otvoren za javnost 1794. godine bio je prvo javno šetalište u ovom dijelu Europe, a oblikovan je po uzoru na engleske romantičarske parkove. Šetnice u parku pristupačne su za osobe s invaliditetom. Park Maksimir je ime dobio po svom osnivaču, zagrebačkom biskupu Maksimilijanu Vrhovcu (1752-1827) koji je uz nadbiskupa Haulika najzaslužniji za njegovo uređenje. U novom perivoju, nastalom na prostoru iskrčene hrastove šume sredinom 19. stoljeća, uređene su aleje okružene livadama i proplancima prepunim cvijeća, dok je uokolo sačuvana izvorna hrastova šuma. U Parku Maksimir nalazi se i Zoološki vrt Grada Zagreba koji je također dostupan za osobe s invaliditetom. U južnom dijelu Zagreba smjestio se Jarun, sportsko-rekreacijski centar. Rekreativni sadržaji jezera Jarun sastoje se od veslačke staze, te dva povezana jezera za kupanje. Riječ je o Velikom jezeru i Malom jezeru te šest otoka (Otok Univerzijade, Otok Trešnjevka, Otok hrvatske mladeži, Otok divljine, Otok veslača i Otok ljubavi). Svakako je važno istaknuti da se na Otoku Trešnjevka nalazi prilagođeno sunčalište i kupalište za osobe s invaliditetom. Uz jezero Jarun, tu je i drugo vrlo omiljeno zagrebačko jezero – Bundek, koje se nalazi s desne strane Zagrebačkog velesajma i Hipodroma, između dva novozagrebačka mosta, te između rijeke Save i naselja Središće. Bundek je, također, prilagođen za osobe s invaliditetom.

Ribolovno-rekreacijski centar „Granešina“ je izgrađen 2003. godine na inicijativu i uz volonterski rad članova Udruge športskih ribolovaca invalida Domovinskog rata i uz financijsku potporu Gradskog ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje. Dostupan je svim kategorijama osoba s invaliditetom za bavljenje športskim ribolovom. Na jezeru istovremeno može pecati osamdesetak osoba s invaliditetom, a rekreacijskim ribolovom u Centru se bavi preko 400 osoba s invaliditetom.

Park Maksimir

Sunčalište za OSI Jarun

Kupalište za OSI Jarun

Jezero „Bundek“

Šumska staza za OSI „Bliznac“

Ribolovno područje za OSI, Jezero „Granešina“

Zagrebačka gora Medvednica popularno je izletišta Zagrepčana, poznatija po nazivu vrha - Sljeme. Na njezinom jugozapadnom obronku, na visini od 593 m nalazi se i Medvedgrad, utvrda sagrađena još u 13. stoljeću, jedan od najvećih burgova u Hrvatskoj. Ranogotička kapelica sv. Filipa i Jakova smještena je na Medvedgradu kao i Oltar Domovine, spomenik hrvatskim braniteljima, palim za vrijeme Domovinskog rata. Od rekreacijskih sadržaja na Sljemenu se nalazi šumska staza „Bliznac“ – prva poučna staza u Hrvatskoj koja je u potpunosti izvedbom i sadržajima prilagođena osobama s invaliditetom.

Zagreb kao znanstveni i kulturni centar, ima niz znanstvenih institucija na područjima društvenih i prirodnih znanosti, njih čak dvadeset i dvije. Grad Zagreb je i sjedište Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU). Metropola Hrvatske obiluje kulturnim sadržajima, te se u Gradu nalazi veliki broj muzeja, galerija i kazališta s bogatim programom tijekom cijele godine. Zagreb je najveće kulturno središte Hrvatske u kojem se nalaze ustanove koje tradicionalno imaju veliki prestiž. U glazbi je to, svakako, Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog (prilagođena za osobe s invaliditetom), glede kazališta, baleta i opere Hrvatsko narodno kazalište, a među knjižnicama Nacionalna i sveučilišna knjižnica. Najposjećeniji muzej U Gradu Zagrebu je Muzej suvremene umjetnosti otvoren 2009. godine na području Novog Zagreba, također prilagođen osobama s invaliditetom.

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog

Muzej suvremene umjetnosti

Sveučilište u Zagrebu najstarije je sveučilište s neprekinutim djelovanjem u Hrvatskoj i među najstarijima u Europi, te je 2009. godine proslavilo 340 godina postojanja. Sveučilište u Zagrebu danas čini 29 fakulteta, 3 akademije, jedan interdisciplinarni studij i jedan sveučilišni centar. Od fakultetskih ustanova pristupačnih osobama s invaliditetom samo neke su: Filozofski fakultet, Fakultet političkih znanosti, Tekstilno-tehnološki fakultet, Fakultet političkih znanosti, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Učiteljski fakultet, Prirodoslovno-matematički fakultet, Šumarski fakultet, Agronomski fakultet, Tehničko veleučilište, Studentski centar.

Filozofski fakultet

Tehničko veleučilište

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

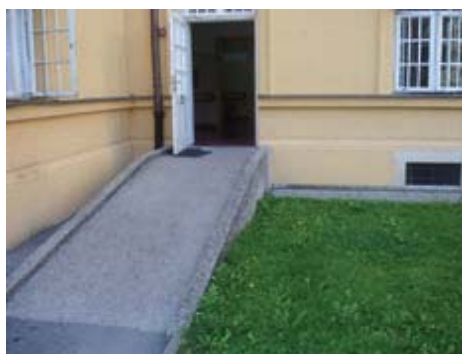

Agronomski fakultet

Grad Zagreb veliku pozornost posvećuje i zdravstvenoj skrbi. Opredjeljenje Grada je da kroz svoje aktivnosti i dalje radi na promicanju i prihvaćanju zdravih stilova življenja, brizi za rizične grupe, te prevenciji kroničnih bolesti. Ideja o Projektu „Zdravi grad“, primjerice stvorena je na konferenciji u Torontu održanoj 1984. godine. Projekt „Zdravi grad“ započeo je Regionalni ured za Europu Svjetske zdravstvene organizacije 1986. godine kako bi razvio lokalne strategije i akcije za postizanje zdravlja za sve. Osnovno načelo toga projekta temeljilo se na saznanju da Gradska uprava može igrati glavnu ulogu u promidžbi i održavanju zdravlja svojih građana i da posjeduje jedinstveni potencijal za pokretanje akcija za održivi razvitak. Grad Zagreb se uz gradove Beč, Kopenhagen, London, Milano, Munchen, smatra jednim od 35 gradova osnivača, projektu je pristupio od samoga početka – 1987. godine. Od zdravstvenih ustanova u vlasništvu Grada Zagreba su Klinička bolnica Sveti duh (prilagođena za osobe s invaliditetom), Dječja bolnica Srebrnjak, također prilagođena za osobe s invaliditetom, Specijalna bolnica za plućne bolesti, Specijalna bolnica za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama, isto prilagođena za osobe s invaliditetom, Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež, Psihijatrijska bolnica Sveti Ivan, Psihijatrijska bolnica Vrapče, Zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba, Ustanova za njegu u kući, sedam specijalnih poliklinika i tri doma zdravlja. U konačnici možemo kazati kako je većina poliklinika, kliničkih bolničkih centara te domova zdravlja prilagođeno za osobe s invaliditetom. Navest ćemo neke od njih: KBC Sestre milosrdnice, KB Dubrava, KB Merkur, KBC Rebro, KBC Zagreb - Klinika za ženske bolesti i porode, Stomatološka poliklinika Zagreb, Poliklinika CROATIA zdravstveno osiguranje, Klinika za dječje bolesti – Klaićeva, Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba. Domovi zdravlja prilagođeni za osobe s invaliditetom su, primjerice: Dom zdravlja Zagreb – Centar, Dom zdravlja Zagreb – Zapad, Dom zdravlja Zagreb – Istok, i dr.

KBC Sestre milosrdnice

Psihijatrijska bolnica Vrapče

Grad Zagreb je i pravosudno središte Republike Hrvatske, a pravosudne ustanove – Općinski sud u Zagrebu, Općinsko državno odvjetništvo Grada Zagreba i Prekršajni sud u Zagrebu prilagođene su osobama s invaliditetom.

Zagreb je oduvijek bio otvoren, gostoljubiv – Grad prijatelj, stoga i održava prijateljsku suradnju s nizom gradova kao što su primjerice: Mainz, Krakow, Bologna, Budimpešta, Beč, London, Sarajevo, Ljubljana, Lisabon, Kyoto i dr.

